UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Baldi Pervsini Commentariorvm In Pandectas Tomvs ...

Vndecim priores pandectarum libri hîc explicantur

Baldus

Lvgdvni, M.D.LVIII.

De diuisione rerum [et] qualitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95903

Visual Library

3 ſ.ſo.ma.l.dotē.ſm Gui. ¶ † Sꝫ an pñs ſit citād⁹,[a] dic ꝙ non.vt
a no.ſ.de in ius vo.l.j.p Gui.⁊ in.c.j. de ele.li.vj.in nouel. ¶ † Et
4 ſic no.ꝙ citatio nō eſt de ſubſtātia litis,qñ ps eſt pñs.⁊ vid de
of.dele.c.cū i iure.p Jnn. ¶ Jtē no.ꝙ culpa habet̃ p citatiōe p
ſonal̃r facta,de exce.pla.c.ex l̃ris.p Jnno.⁊ extra de alie.iu.mu.
cā fa.c.j.p Jnn.⁊.C.de decu.l.ſi pequatore.li.x.p An.de barulo.
5 ¶ † Sed an pōt peti cōſirmatio ꝯtractus.dic ſi cā deſiderat ſic.
al̃s nō.C.de decu.l.ſi quos.li.x.extra de cōfir.vti.c.j.p Jn.⁊ hoc
verū agēdo,qꝛ non ꝯpetit ius agendi ex cōtractu nullo.ſed ſi eſt
aliqs ſuperflua eſſet ꝯfirmatio,ſꝫ impetrādo bñ pōt peti ꝯfir-
matio ꝯct⁹,⁊ tūc magis nitit̃ gr̃e ꝙ iuri.extra de trāſact.c.j.Jn
his aūt q̃ natura ſui ꝯfirmationē ſupioris exigūt,ꝯfirmatio ma
gis accedit iuſtitie ꝙ gr̃e.⁊ pōt etiaꝫ peti iudicial̃r,vt in auf.de
defen.ciui.§.interim.⁊ vide qd̄ no.lxij.di.in ſynodo.p Arhi.⁊
c.quanto.⁊.lxxvij.di.pſbiter.lxxxvij.di.c.quiſqs.p Archi.⁊ q̃l̃r
formet̃ exceptio ꝯ nō legitime ꝯfirmatū.no.Archid.xij.q.ij.c.
6 alienationes. ¶ † Sed q̃ro cōtra, nunquid poſſum petere infir
mationē ꝓteſtatiōis mihi facte dicit Jnn.ꝙ non,niſi in nuncia
tione no.ope.extra de of.dele.c.ſane.p Jnn. ¶ Quero an in in
b ſinuatione inſtrorū[b] ſit citād⁹ aduerſari⁹,dic vt in centeſima di.
c.ꝯ morē.p Archi.⁊ tāgitur.C.q admi.ad bo.poſ.l.ij.p Cy.⁊ ex
7 tra de teſt.c.Alberic⁹.p Jn. ¶ † Sꝫ nunqd qñ petit̃ bo.poſ.eſt
8 citādus aduerſari⁹,dic vt no.in.l.ij.§.pe.de bo.poſ. ¶ † Sꝫ nū-
quid quilibet poſſeſſor eſt citād⁹,añꝙ ſpolie̾t,dic ꝙ ſic,etiam no
torius ꝑdo.C.vñ vi.l.meminerint. ¶ Sed nunqd executores li
terarū gr̃a,teneant̃ aliquem citare: dic vt no.in.c.j.de of.dele.in
9 cle. ¶ † Sꝫ nunqd in mera excutione eſt pars citāda,dic vt no.
tat Jnn.de ap.ex rōne. ¶ Sꝫ qual̃r ⁊ ibi citabit̃ collegium ⁊ vni
uerſitas,dic vt no.in.l.nō pōt dolo carere.de re.iur.⁊ no.ꝙ vni
uerſitas non dꝫ pſonal̃r citari,qꝛ eſt corp⁹ inaīatū l ꝓprio ſuo eſ
10 ſe intellectuali. ¶ † Sꝫ an citatio pt fieri ſub ꝯditione: dic vt.C
ſi mā.ita fue.ali.l.ea quidē. ¶ Sꝫ an ſufficit citatio gñalis oīm
an vero noīatim dꝫ fieri, dic aut eſt factꝫ gñale, ⁊ ſufficit gñale
edictū.extra de maio.⁊ obe.c.humilis.p Jnn.⁊.c.cū in tua.ex q
ac.nō poſ.l.ſi ea.C.de remiſ.pi.l.ſi eo tpe.⁊ d ꝯceſ.ꝑb.c.qꝛ diuerſi
tatē.in ſi.prime gl.p Jnn.⁊ de acc.ꝯſtiterit.p eūdē. ¶ Et iō no.
in auf.de hr̃e.⁊ fal.§.ſancim⁹.col.j.aut eſt factū ſpāle,tūc de illo
dꝫ fieri ſpālis citatio ſed de cōſanguineis ad herētib⁹,⁊ amicis
ſufficit gñalis citatio.ſine expreſſiōe noīm.vt no.in.l.hec aūt.§.
11 j.q.ex cau.in poſ.ea. ¶ † Et no.ꝙ citatio dꝫ eſſe clara in noie ⁊
12 cognomine citati.vt not.ſ.de in.l.eū quē temere. ¶ † Sꝫ an
valeat dictū teſtis nō citati.dic vt.l.poſt legatū.§.his vo.d his
13 qui.vt indi. ¶ † Sꝫ an ſufficit vna citatio: rñ.quatruplex eſt ci-
tatio.ſ.legis iudicis,partis,⁊ college.Jn citatione legali ſuffi-
cit vna citatio,qꝛ citatio legis,hꝫ viꝫ pēptorij.vt no.in.c.j.de ele.
li.vj.in nouel.⁊ vid qd̄ no.in eo.ti.c.ꝙuis.i nouel.⁊ facit qd̄ no.
in.c.ſi añ.in ſi.mag.gl.de do.⁊ ꝯtu.in cle.in citatione iudicis:vbi
agit̃ de ꝑiudicio gñando reqrit̃ trina citatio vl̃ perēptoriū.vt.ſ.
de iu.l.⁊ poſt.qd̄ dic vt no.in cle.ſepe.de v.ſig.Jn citatiōe ꝑtis,
vbi gr̃a,ꝓmiſiſti mihi te repſentare corā iudice ad oēm meā re
quiſitionē, regro te vt ꝯpareas cras, ſufficit vna nō tñ interrū-
pet ꝑſcriptionē vt no.i.l.ſi.in ꝑn.ſ.de eo.p quē fact.erit.Jn cita
tiōe college ſufficit vnica,qꝛ non eſt ꝓprie citatio:vt no.in.c.j.de
14 her.in cle.⁊ p Arch.lxij.di.c.plebs. ¶ † Jtē no.ꝙ pſumit̃ fraus
⁊ malicia ꝯtra nō ꝯparētē in termino. vt not.in.c. cupientes.de
ele.li.vj.in nouel.⁊ poſtea ipſo iure repellit̃ l de exc.tu. ſcire opꝫ.
§.ꝯñs. ¶ Ulterius no.ꝙ citatio quoad cōmiſſionē eſt iuriſdi-
tionis, ſed quoad executionē nō. vt no.in.c.j.de fo.ꝯpe.li.vj.in
nouel. ¶ Jtē eſt ar. hec lex,ꝙ ille q tulit ſnīam a qua eſt appel
latū ſit citandus ad defendēdū ſuū ꝓceſſum, maxime i ꝓceſſu
inquiſitionis.ar.de excu.tu.l.ſeueriter.Sꝫ tu dic de hoc vt no.
Jnn.extra de teſt.c.cū clamor.⁊ extra de accu.olim.⁊ de ꝓcu.c.
auditis.⁊ in.c.cū in noſtra. p eūdē. Et ſi princeps ſcribit alicui,
ꝙ ſummarie ſe informet, qd iuris: dic vt in. c.exibita. de iu. in
15 nouel.⁊ extra de ap.c.ſuper eo.p Jnn. ¶ † Sꝫ an q̃libet ꝯſtitu-
tio habeat vim monitionis,dic vt no.Jnn.de ꝑbē.c.extirpāde.
An in executione bonorū ſint citandi poſſeſſores,collige ex.l.ſi
de certa.C.ſi ꝓpter pub.ꝑēſi.An in cā reſtōnis in integ.ſit citan
dus poſſeſſor terti⁹.no.ſ.q.ex cau.ma.l.cū miles.§.j.⁊ facit ad
l.j.de leg.ij.⁊.l.ſi cū qbuſdā.⁊.C.de auth.ꝑſtā.l.ſi.⁊.C.de decu.l.
obſeruare.li.x.de vſufr.le.l.legatū ciuitati.⁊ qd̄ no.in.l.j.§.cum
16 dicit̃.ſ.ſi cui pluſꝙ p.l.fal. ¶ Ultimo no.ꝙ oīs citat⁹ legitime.
comparens,eſt monit⁹ a iure, ne recedat illicētiat⁹.de re iu.q̃ſi-
tū.⁊ no.in.c.ſi poſtꝙ.de ele.i nouel.ſec⁹ ſi nō eſt legitime citat⁹.
ſ.de in ius vo.l.ꝙuis.qꝛ ſi nō tꝫ exꝑſſa citatio, nō tꝫ tacita d nō
recedendo monitio.ad hoc facit qd̄ no.in.l. ſi eū.in prin. ſ. ſi qs
cautio.⁊.ſ.ne quis eum.l.j.§.ſi. Bal.

Arrogatio. No.de plena pubertate. Jtem not.glo.huius.l. Bal.

Si pater. Arg.ꝙ reſtitutio porrigatur ad bōa alienata ex eadē cā,ſed non ad bona alienata ex alia cā,puta ex vēditione.C.de ſent.paſ.l.ſi.
p Cy.⁊ ideo videndū eſt,in.l.gallus.§.⁊ qd ſi tm̃ an aditio here
ditatis dicat̃ nouā cāꝫ habere ⁊ dic vt ibi. Additio Baldi.

Si pater. Nepos naturalis nō recidit in poteſtatē filij adoptiui.h.d.Formam
inſtrumenti manumiſſionis.vide in Spe.de ſer.non
or. ¶ Jbi q̃ in ado.adde qd̄ not.Jnno.extra de elect.
Jnnotuit Jn gl.j.ar.ad.q.dñicalē.vide Jnno.de cle.non reſi.ex
tua.Allegat̃ etiā iſte tex.in ar.ꝙ reſtitut⁹ ad bona non intelligi
tur reſtitutus ad bona alienata vel alijs applicata ex forma ſta
tuti.dic vt dixi.C.de ſen.paſ.l.vlti.in lect Cy.Et hic niſi fiat reſtō
p viā iuris ſcripti.nā tūc ſit ex cā de preterito ⁊ q̃ precedit aliena
tionem.ſ.de mino.l.interdum.Bald. ¶ Jtē allegatur ad.q.de
eo q vacaturā impetrauit ⁊ interim duxit vxorē ꝙ licet vxor in
terim decedat tñ repellat̃.Non ob.ꝙ medio tpe hec nō noceāt:
qꝛ verū eſt ſi nullū ius haberet.ſꝫ hic habebat ius ⁊ ſi nō in bene
ficio ſaltē in reſtitutio ſm Gui.de cu.facit.ſ.de diuor.qd̄ ait lex.
⁊ adde ⁊ oīno videas qd̄ no.Jnno.de reſcri.in.c.veſtra.⁊ eſt ca-
ſus in.c.gratioſe.de reſcrip.i cle.⁊ vide oīno Arch.xxxij.diſt.pla
cuit.in ſi.⁊.xciij.di.ſi quis.ad ſi.

c Si is qui. Jncertitudo oīa vitiat.[c] concor.d
leg.j.titie textores.C.de repu.l.con
ſenſu.§.j.de ſta.ho.l.vulgo.cum ſi.No.ꝙ filius alius
nature iuris alius iure legis.⁊ ſicut in patre ita in pa
tria.nam alium accipit iure nature vt naturales ciues ,alium iu
re legis.i.per ſtatutum. Bald.

Additio Baldi.

Si is qui. Argumentū ꝙ ſi duo frēs ignorā a
ter habuerint rem cum aliqua,⁊ in
de natus eſt fili⁹,ſed neſcitur ex quo ꝙ etiam iure ca
nonico a nemine ſit alendus.

Additio vacantis lecture.l.onera.Bal.

Onera. ¶ Pater ſuſtinet onera filij adoptiui. h.d.Barto.

Additio lecture vacantis.l.in ſeruitute.Bal.

In ſeruitute. Diſpenſatio principis non b
facit de libertino ingenuū.h.
d.facit.ſ.de excu.tu.cum ex ord.

¶ De diuiſione rerum ⁊ qualitate. Rubrica.

1 ☞ Pater in teſtamēto mandās ꝙ in ſuis domibus fiat hoſ-
pitale,an filius poterit illas eligere pro ſua legitima.
2 Aliquis,an poſſit preſcribere mare.
3 Jus confiſcandi nemini competit,niſi principi.
4 Emētes gabellas,an videant̃ emere penas q̃ tandem icurrūt.
5 Jn flumine ſuo quilibet poteſt facere molendinum.
6 Edificare in mari,an ſit licitum.
7 Communia ⁊ publica qualiter differant.
8 Populus in flumine nauigabili,an poſſit concedere alicui po-
teſtatem edificandi.
9 Portus maris hoīum ingenio fabricati,an ſint publici.
10 Dñi riparū poſſunt cōſtruere molendina in ipſis ripis.
11 Jmperator,an poſſit alicui concedere molendina.
12 Pena fiſco applicanda,dicitur res fiſcalis.
13 Collector gabellarum,an poſſit ꝓrogare terminos legales.
14 Fiſcus,an habeat tacitam hypothecam in penis.
15 Fiſcus,an teneatur pſequi litem inchoatam p confiſcatum.
16 Fiſcus,an dicatur perſona.
17 Ciuitas,an habeat proprium fiſcum.[a]
18 Plures habentes nomē vniuerſitatis,nō faciūt vniuerſitatē.
19 Alluuio non mutat publica iura.
20 Uia publica non impedit alluuionem.
21 Quod alluuio abſtulit,an debeat recuperari.
22 Lapides pretioſi in meo agro inuēti,an occupanti cōcedantur.
23 Jnſularū alia eſt naturalis,alia caſualis,alia accidentalis.
24 Caput loci quod dicatur.
25 Uilla vbi dicatur habere principium ⁊ finem.
26 agro vendito,an videat̃ vendita ripa fluminis agro coherēs.
27 Alueus dicitur venter fluuiorum.
28 Alueo mutato,an dicatur nouum flumen.
29 Quando quis dicatur factum inchoare.
30 Principium iudicij,quando dicatur.
31 Principium eſſentiale alicuius rei quādo dicatur.
32 Forma ei qualiter cognoſcatur.
33 Modus partiendi alluuionem ⁊ alueum.

Rerum omnium. Quedam ſunt dei vt
eccl̃ia.quedā oīm animantiū vt mare.quedam
oīm hoīm de mūdo:vt flumina nauigabilia.q̃
dā fiſci.q̃dā ciuitatū vt theatra,ſtrate,platee,
ciuitatū.⁊ quedā cāpi,vt cāpus bataglie peru
ſij.q̃dā ſingulorū vt agri ⁊ domus.q̃dā nullius vt geme ⁊ lapil

a ¶ Citandus. vide Feli.i.c.j.de iudi.⁊ in.c.cū nō oporteat. de accu.in j.col.

b ¶ Jnſtrumētorū.vide Pau.de ca.in.l.teſt. oīa. C.de teſti.⁊ ēt Bal.i l.illud.i.ij.col.vſ.ex hoc infero p inſinuatione. C.de ſacr.ſan.ec.⁊ in l.j.in prin. C.de li.cōte.⁊ Bar.in cōſt.incip.in inſinuatiōe inſtrumēti.

c ¶ Uitiat. adde Feli.in.c.imputari.circa prin.de ſi.inſtru.

li maris. Itẽ q̃ue diuini iuris ſunt, a ꝓphanis vinculis exẽpta
ſunt. de cõſti. c. eccleſia ſancte marie. de fo. cõpe. c. verũ. per Inn.
⸿Sed hic querit̃, an ſine iuſſu vel licẽtia principis poſſit fun
dus ſui teritorij authoritate ſummi põtificis de licẽtia domini
conſecrari: ⁊ videt̃ ꝙ ſic, ſi ſit ꝓpꝛiꝰ. de pa. iur. fir. §. ad hec. õ alo
dijs. ſecus in fundo feudali: qꝛ requirit̃ cõſenſus dñi, cuius ius
requirit̃. vt in feudis. quali. olim feu. pote. alie. c. j. Guil. j. eo. tit.
l. in tm̃. dicit, ꝙ etiã ꝓpꝛiũ feudo non põt ep̃s conſecrare de vo
luntate dñi, niſi ad hoc accedat principis conſenſus. per. l. fin. j.
vt in poſſe. qõ an ſit verũ de iure canonico, dic vt not. Archid.
xxij. q. v. c. ſm canonicã. ⁊ xvj. q. j. in ſacris. per Archi. ſine cõſe
cratione autẽ põt alienari in eccleſiã cum ſua cã, niſi in caſibus
in quibus eſt ꝓhibitum in eccleſiã transferri, vt in emphyteuſi
⁊ fundo. vt no. j. de ver. ob. l. ſi ita. §. ea lege. ⁊ in aut. de alie. ⁊ em
phy. §. ſi vero cõtigerit quẽlibet. col. ix. quãuis hoc caſu ꝑ vni
uerſitatẽ trãſeat cõmoditas in eccleſiã, ſed non tranſiret titulo
ſingulari. vt no. extra de ꝓba. c. in pñtia. ꝑ Inn. ⸿Ex his no.
ꝙ cũ ꝑ ſtatutũ paſij oĩa p̃dia ſint tributaria ꝑ datijs ⁊ collectis.
ꝙ ſi teſtõꝛ mãdat in p̃dijs ſuis fieri vnũ hoſpitale, vel capellaʒ,
ꝙ nõ poterit cõſecrari de licẽtia cõi peruſij. Secꝰ tñ eſſet in allo
dio francho, qꝛ ibi ſufficit põtificalis authoritas, qꝛ lex hꝰ ponti
fici concedit: vt in aut. de ec. ti. §. ſi quis edificatione. col. ix. ⁊ in
ſti. eo. §. ſacre. in verbo ꝑ põtifices. ⁊ extra de teſt. c. nos quidem.
⸿Sed querit̃ nũqd in pꝛeiudiciũ aliorũ creditorũ qui habent
bona hypothecata, poſſit fieri illa cõſecratio: ⁊ dico ꝙ nõ, ſi ſũt
ſp̃aliter obligata, ſecꝰ forte ſi gñaliter vel dic ꝙ ſi ex alijs bonis
poſſit creditori ſatiſfieri villet talis cõſecratio aliter nõ. C. de ſer.
pig. da. l. ij. ⁊ inſti. qui ma. nõ poſ. §. in fraudẽ. ⁊ j. de reli. ⁊ ſum
1 pti. fu. l. ij. §. ſi. ⸿†Sed pone, pr̃ mãdauit in teſtõ ꝙ fiat hoſpi
tale in domibꝰ ſuis. Filiꝰ vero vult illas domos eligere ꝑ ſua le
gitima, an põt: ⁊ vr̃ ꝙ ſic. ar. de diſtr. pig. l. creditores. Ↄ̃riũ dico
qꝛ põt eligere vnã rẽ de qua teſtari põt, ſi filiꝰ in ceteris bonis
relictis põt habere legitimã. electi em̃ q̃ datur filio, datur in a
lijs bonis non legatis, qm̃ legata integraliter pꝛeſtanda ſunt, ſi
beſſem nõ excludunt. vt in aut. de reſti. ⁊ ea que parit. §. quã ob
rem. ⸿Sed quid ſi iſte teſtõꝛ tenebat̃ alicui ex delicto, an ante
quã ſatiſfaciat creditoribꝰ debet iudiciũ executiõi mãdari: dic
ꝙ nõ, niſi certum eſſet bona ſufficere oĩbus: qꝛ de iure canoni
co heres tenet̃ ex delicto defuncti, ſm vires hereditatis. vt no.
in. c. q̃q̃. de vſur. li. vj. ⁊ debita inter viuos pꝛius dñt ſolui q̃ iu
dicia ⁊ legata. imo pꝛius q̃ legitima. de inoff. teſt. Papinia. §.
quarta. C. de le. l. vniuerſe. ⁊ l. erroꝛ. j. ad. l. fal. ⸿Nũc de ſcd̃o mẽ
bꝛo diuiſionis videamus, qõ eſt, qꝛ q̃dã ſunt cõia nõ ſolũ huma
ni generis, ſʒ reptiliũ etiã. vt aer, aqua pluuia, mare, ⁊ littora ma
ris. vt. j. eo. l. q̃dã. ⸿Sed que eſt differẽtia inter illa cõia, ⁊ ea q̃
in nullius bonis ſunt: rñ. ꝙ oĩa nõ põt quis ſibi pꝛeciſe appꝛo
pꝛiare, nec ſic cõcedunt̃ occupãti. Sʒ ea q̃ in nullius bonis ſunt
cõceduntur occupãti. Hic ergo q̃ritur, nunquid quis poſſit pꝛe
2 ſcribere † mare. i. aliquẽ vſum vel aliquã iuriſdictionẽ in mari. ⁊
videt̃ ꝙ nõ, qꝛ vr̃ eſſe ↄ̃ naturã rei. i. maris qõ eſt cõe oĩm hoĩʒ,
⁊ oĩm animantiũ. nam cõtra infantes ⁊ nõdũ genitos impoſſi
bile eſt p̃ſcribi. Itẽ videt̃ eſſe cõtra ius naturale, ⁊ iõ maxime ſi
ne titulo p̃ſcribi nõ põt. In cõtrariũ vr̃ de diuerſis p̃ſcriptio. l.
ſi q̃ſq̃. ⁊ ar. j. cõia p̃di. l. vẽditoꝛ. Itẽ in mari eſt iuriſdictio, ſicut
in terra. nam mare in terra. i. in alueo ſuo fundatũ eſt, cuʒ terra
ſit inferioꝛ ſphera. vt no. de elec. c. vbi periculũ. li. vj. ergo pꝛeſcri
bi põt: vt. l. viros. C. de diuer. of. li. xij. nã p̃ſcriptio, equiparat̃ ꝓ
uilegio. de ver. ſig. c. ſuper quibuſdam. §. pꝛeterea. ⁊ videmꝰ õ iu
re gẽ. in mari eſſe regna diſtincta, ſicut in arida. ergo ⁊ ius ciuile.
i. pꝛeſcriptio, illud idẽ põt operari, ⁊ hec p̃ſcriptio q̃nq̃ aufert̃ ⁊
applicatur alteri. ſed cũ applicat̃ alteri ita ꝙ nõ aufert̃, iſta eſt
a cõſuetudo. ⁊ ſic venetiani [a] ⁊ ianuẽſes ſua maria habẽt diſticta
ex inueteratiſſima cõſuetudine. facit. j. de iur. om. iu. l. moꝛe. Sʒ
nũquid hoc p̃textu nauigãtibꝰ ꝑ ipſorũ mare poſſunt impone
re gabellas, ⁊ cõfiſcare merces incõſulto p̃ncipe. ⁊ vr̃ ꝙ nõ. vt. l.
3 j. C. noua. vecti. Itẽ ius cõfiſcãdi † nemini cõpetit niſi p̃ncipi. C.
de bo. vac. lib. x. ⁊ ad hoc in vſibus feudorũ, in titu. que ſint re
galia. c. j. col. x. In ↄ̃riũ vr̃ qꝛ hodie totꝰ mũdꝰ hoc iure vtit̃, ⁊
ſic derogatũ eſt legibus cõtrarijs. ad hoc. j. loc. l. colonus. §. na
uẽ. nam illa ſpecialis talliandi cõſuetudo ſpeciali principis per
miſſioni cõparat̃. vt not. in ſimili in aut. de defen. ciui. §. nõ ha
bente. col. iij. Illud eſt certũ ꝙ ſi nõ eſſet illa cõſuetudo ad no
ua vectigalia inſtituẽda nihil operant̃ ciuitatũ decreta. vt. C. no
ua vecti. l. ij. ⁊ vide. j. de pub. vectigalia. vbi dicit Bar. ꝙ foꝛẽſes
q fraudant vectigalia iſta non delinquũt. ſunt em̃ illicita rõne
inducentis: qꝛ in hoc redigunt̃ ad inſtar pꝛiuati. Item cũ ciui
tates nõ debeant habere vltra tertiã octaue ptis. C. de vectig. ⁊
cõmiſ. l. ſi. qꝛ quicquid vltra inducũt, ſemꝑ inductũ nouũ ⁊ illi
citũ dic dꝛ: tum qꝛ vſurpãt illud qõ eſt erarij Ceſaris, tũ qꝛ vl
tra modũ. Sed vt dixi, ciuitates q̃ realiter ſuperiores non re
cognoſcunt, ⁊ infiſcãt ſibi regalia, hoc habent de conſuetudine.
⁊ minime mutanda videntur, que conſuetudinẽ certã ſemꝑ ha
buerũt. ſ. de le. l. minime. equanimiter toleremꝰ, qꝛ nõ ipſi faci
mus. Sʒ de iure ↄ̃ſtat ptãtẽ ſibi ſoli p̃ncipi reſeruatã a ciuitati
bus eſſe exẽptã. C. de decu. l. euacuatis. li. x. ⁊ l. ij. C. noua vecti
galia. ⁊ de le. j. apud Iul. in fi. ſʒ olim erat p̃nceps authoritatẽ ⁊
vtilitatẽ publice rei ꝓſpiciẽs. nũc vero nõ eadẽ fides eſt in pꝛinci
pe, nec in ſubditis. perẽpto em̃ ſeu moꝛtificato nimis vno extre
moꝛũ, aliud extremũ pati neceſſe eſt: vt. j. de accep. l. ſi. ⁊ pꝛĩceps
relatiue dꝛ ſicut pr̃. ⁊ ſicut ſubditi ſunt obligati bñ obedire. Ita
4 ipſe eſt obligatus bñ imperare. ⸿Sʒ ponamꝰ ꝙ aliqui emunt
illas gabellas, nunqd vident̃ emere penas q̃ poſtea incurrunt.
⁊ dico ꝙ ſic, qꝛ ſuccedũt loco rei. de act. emp. l. creditoꝛ. ⁊ ibi per
Cy. ⁊ facit. C. de vec. l. ſi q. in fi. Appet ex p̃dictis ꝙ lʒ mare cõiſ
ſimũ ſit oĩs creature, tñ in eo q̃dã iura p̃ſcribi ⁊ acq̃ri pñt, ⁊ idẽ
dico in aere, ꝙ dʒ eſſe liberũ. C. de ſerui. l. ſi. ſepe tñ libertas aeris
alicui infringit̃. de ſer. vꝛ. pꝛed. l. binas. ⁊ q̃n quis dãnat̃ ad ꝑpe
tuũ carcerẽ, multũ aufert̃ ſibi de aere, non tñ dʒ ſic coarctari ꝙ
ſuffocet̃, qꝛ diſgrederet̃ carcer vltra ꝓpꝛiã ſpẽm pene. i. moꝛtis.
ar. d. l. binas. ⁊ ita tenẽt canoniſte. ⸿Circa aquã q̃ de celo cadit
q̃rit̃ de tali q̃õne, duo ſunt molẽdina in quodã flumicello, q̃ mo
lẽdina nõ ſunt apta ad molẽdũ niſi q̃n pluit, molẽdinũ ſupius
cũ pluit aqua, cõtinet aquã in ſuo molẽdino, ⁊ ĩpedit inferius
molẽdinũ: q̃rit̃ nũqd poſſit. ⁊ vr̃ diſtinguẽdũ. Aut hoc facit ſo
lũ vt noceat, ⁊ nõ p̃t: qꝛ eq̃tas naturalis talẽ dolũ excludere dꝫ:
vt. l. ij. §. itẽ varꝰ. de aqua plu. arc. q tex. eſt no. ad multa. aut fa
cit vt ſibi ꝓſit, ⁊ tũc diſtingue, aut ambo iure hñt molendinũ, ⁊
p̃t tũc facer̃. qꝛ aq̃ illa occupãti ↄcedit̃. vt. j. de aq̃ q̃ti. l. hꝰ iure. §.
aqua. Aut neuter iure hʒ molẽdinũ, ⁊ tũc male facit. Sʒ iferioꝛ
nõ hʒ ius ꝓhibẽdi. ar. j. cõi di. l. cõi diuidundo. §. inter p̃dones.
aut ſolꝰ faciẽs hʒ ius, ⁊ tũc p̃t ſine dubio facere: qꝛ vtit̃ iure ſuo:
vt. l. iniuriarũ. j. de iniur. Aut ſolꝰ ꝓhibẽs hʒ ius molendini, ⁊
tũc ꝓhibere põt, qꝛ ille qui ꝓhibet aquã currere vr̃ poſſeſſionẽ
turbare. ar. no. C. vbi de poſ. agi opꝫ. l. j. ⁊ de moꝛ. infe. l. j. §. edifi
care. nã qui ꝓhibet acceſſuʒ in rẽ, videt̃ vim inferre poſſeſſioni.
volẽtes aũt venire ad molẽdinũ nemo põt ꝓhibere. ar. de cõd.
5 ⁊ de. l. quibꝰ diebꝰ. in pꝛinc. ⸿†Et no. ꝙ in flumine ſuo q̃libet
b põt facere molẽdinũ ⁊ cluſam. ſʒ in publico nõ. niſi [b] ſupioꝛ per
mittat: ⁊ p̃uata ſunt ea q̃ nõ ſemꝑ currũt, vt rapo. ⁊ molõcellꝰ.
j. eo. l. nemo. ⁊ adde remiſſiones quas. j. ⁊ qõ dicã. j. eo. l. lapilli.
6 ⸿†Circa edificia q̃ro, nũqd ſit licitũ edificare in mari ſicut in
litoꝛe. ⁊ dico ꝙ ſic ea rõne, ⁊ ita veneti faciũt qui ſunt fundati
in mari. ⁊ de iure gen. ciuitates in mari edificate, ſunt ipſorũ qui
edificãt. j. e. l. in tãtũ. Hac rõne veneti p̃tẽdũt libertatẽ, qꝛ nõ edi
ficarũt in ſolo alicuiꝰ ceterũ q in ſolo iuriſdictionali alicuiꝰ ediſi
cat, illiꝰ efficit̃ ſubditꝰ. vt no. in Spec. de relig. do. X. quid ſi pe
tat̃ ciuitas. ⸿Sʒ qd ſi edificiũ eſt collapſuʒ: rñ. ſi fundamẽta re
mãſerũt ĩ totũ vl̃ ꝑ pte maioꝛi nõ ꝑdit̃ dñiũ, ⁊ aliꝰ nõ p̃t ibidẽ
edificare, ſecꝰ ſi fundamẽta ſunt ablata in totũ vl̃ ꝑ maioꝛi pte:
qꝛ aliꝰ edificabit ẽt. j. veterẽ habitũ dñ tñ illis fundamẽtis ſe ab
ſtineat. j. e. l. nemo. ⁊ l. in tm̃. ⁊ l. ariſt. ⁊ facit ad diſtinctionẽ ar. j.
de ↄ̃hend. empt. l. domũ. in eo ꝙ ibi dicit, ꝙ in maioꝛi pte videt̃
tota rei ſubſtãtia cõtineri, ſecꝰ in minoꝛi. meliꝰ dic ꝙ eatenꝰ re
manet dñs quatenꝰ fundamẽtũ edificioꝛũ tʒ, ⁊ nõ plꝰ: qꝛ locus
vacuꝰ ad ſuã naturã ſtatiʒ redit. vt. d. l. ĩ tm̃. ⁊. d. l. ariſt. ⸿Nunc
õ tertio mẽbꝛo. ſ. de o publicis videndũ ẽ, ⁊ no. ꝙ hꝰ dñr publica. i.
publica oĩm populoꝝ mũdi. Aptitudine em̃ ⁊ natura oĩʒ hoĩʒ
vtilitati ſe exhibẽt. Iſta ſunt flumina maxia, vt Padꝰ Rhenꝰ,
7 Meduacꝰ: vt Tyber. Arnꝰ, Brẽta, ⁊ ſi̾ia. ⸿†Sʒ q̃ro q̃ dr̃ia
eſt inter cõia ⁊ publica: rñ. qꝛ cõia ſunt magis cõia q̃ publica,
qꝛ cõia deꝰ inſtituit ꝓpter oĩa animãtia. ſʒ publica deꝰ inſtituit
p̃ncipal̃r ꝑ humanũ genꝰ ſm gl. Sʒ certe oĩa ſunt inuẽta ho
minũ grã. j. de vſuſ. l. vetꝰ. ⁊ iõ nõ plʒ hec diſtictio ſm Placen.
dicit ergo Pla. ꝙ oĩa cõia ſunt publica ⁊ ecõuerſo. nã flumina
ita ſũt cõia oĩbꝰ aĩantibꝰ, ⁊ auibꝰ, ⁊ quadrupedibꝰ, ſicut mare.
iſta ergo cõe ⁊ publicũ ſupponũt ꝑ eiſdẽ rebꝰ, ſʒ denotãt quan
dã diuerſitatẽ accidẽtalẽ ꝓut ſunt in vſu hoĩm, puta in vſu na
uigationis, dicunt̃ publica: ſʒ pꝛout ſunt in vſu oĩm animãtiũ,
dicunt̃ cõia. ⁊ hoc de iſtis aquis. ⸿Quero ergo an in aq̃s flu
minũ publicoꝛũ poſſint edificia ↄſtrui, puta cluſe, ⁊ molẽdina,
⁊ domꝰ. nã ſi ſunt cõia, ergo pñt ↄſtrui, ſicut in mari. tñ ↄ̃riũ eſt
vex, qꝛ nõ pñt ſine publica authoꝛitate ↄſtrui in ipſis nec ſupꝛa
ipſa, ⁊ iõ nec põtẽ p̃uato facere lʒ: licet ex vtraq̃ ripa poſſideat.
j. de flu. l. ſi. ⁊ interdicta ſunt ꝓdita ↄ̃ edificãtẽ, ꝑ id ꝙ appet ꝙ
publica nõ ſunt cõia, nec ecõtra. vt no. iſti. eo. §. littoꝛũ q̃q̃ vſus.
8 ſm Io. qõ eſt veriꝰ. ⸿†Sʒ nũqd ꝑpl̃s p̃t cõcedere alicui ptã
tẽ edificãdi in flumine nauigabili: ⁊ dico ꝙ nõ, ſi ꝑ illud impe
dit̃ nauigatio: qꝛ cũ flumẽ ſit publicũ oĩm hominũ, ergo nõ põt
ab vno hoĩe vl̃ ꝑplõ vſurpari. j. de aq̃ quo. l. j. §. ꝑmittit̃. nã nec
ipſe ꝑpl̃s poſſet ↄſtruere publica molẽdina in tali flumine, in ꝑ
iudicium nauigatiõis. j. de flu. l. j. in p̃n. Itẽ qꝛ illa flumina nau
gabilia non ſunt ꝑploꝛũ, ſʒ imperij. vt no. Dy. j. de flu. l. quomi
nus. §. authoꝛitate ⁊ ptãte. Qõ ergo obſtat in publico, remouẽ
dum eſt. ſecus ſi nõ obſtaret. vñ cõe peruſ. ⁊ multe perſone ſin
gulares

a ⸿Venetiani. adde ꝙ Veneti ſunt dñi maris adriatici, ⁊ littorũ ẽt ſ. in gñe nõ in ſpẽ: qꝛ littora ſũt ciuitatum adiacẽtiũ littori: vt ꝑ eũdẽ bꝛ. in. l. pe. C. de condi. inſer. ⁊ per Sa. i. l. ij. C. de na. fe no. ⁊ bar. ho. cepo. ĩ l. ẽt q vect. de ver. ſig. ⁊ tracta. õ ſer. ru. p̃d. ti. de mar.

b ⸿Nõ niſi ius p̃ſcriptuʒ. ꝓut dicã in. l. lapilli. ſ. e. vbi ꝑ bal.

gulares hñt molẽdina in tybri ⁊ clauſas in tybri ex pmiſſione.l.
municipalis.que ſunt eoꝝ quoad vtile dñium q2 ſunt ſuperficia
rũ. Priuatũ aũt iure publici eſt ſicut ipm flumẽ qđ innauigabi
le eſt in illa pña pꝑter loci naturã ⁊ aq̃ paucitatẽ.arg.ad hoc.ĩ.
ne qs ĩ lo.pu.l.ij.§.ſi quis nemine. ¶ Sz nõne alueus.i.lect⁹ aq̃
eſt de territorio illius ppli certe ſic:q2 territoriũ hz certos limi-
tes.⁊ qcq̃d in ſe ẽ de territorio eſt.ſi ergo alue⁹ eſt illi⁹ ciuitatis
ergo ⁊ flumẽ ⁊ ſic erit vniuerſitatis nõ publicũ flumẽ tã in alueo
q̃ in aqua:q2 alue⁹ tanq̃ ſubiectũ aque trahit ad ſe aque iura ⁊
commoda.ar.ĩ.de flu.l.j.§.ſi inſula.in fi.ibi q2 impoſſibile ⁊c.ſol.
ar.tñ pcedit q̃tũ ad iuriſdictionẽ ſz nõ q̃tũ ad ꝓprietatẽ.nã
illa ſunt diuerſa vt no.inſti.eo.§.j. ¶ Quero vlteri⁹ qđ in habẽte
molẽdina ĩ iſtis fluminib⁹ q̃ inicẽ turbãt ĩpediẽdo aq̃ motũ.qđ
iuris:⁊ dic vt.ſ.dixi.⁊ not.p Guil.ĩ.de edẽ.l.ſi qs ex argẽtariis.
§.ſi initiũ.⁊ p Cy.C.de ſer.⁊ aqua.l.ſi manifeſte.⁊ l.l.q̊min⁹.ĩ.de
flu.p Bar.⁊ adde qđ dicã.ĩ.e.l.lapilli.Et gñal'r ait Cy.aut edifi
cando in publico aufers mihi ꝯmodũ ꝙ a te citra vinculũ obli-
gatiõis pcipio ⁊ potes.aut qđ percipio a deo vel a natura ⁊ tunc
ſec⁹ niſi illicite edificaueriz.vt ĩ.ſi qs in lo.pu.l.ij.§.ſi qs in loco.
9 ⁊ ibi p Dy. ¶ †Sed q̃rit an port⁹ maris hoĩm ingenio fabrica
ti ſunt publici oĩm populorũ an edificantium ⁊ videt ꝙ publici
vt inſtit eo.§.flumina. In contrariũ ꝙ edificantiũ.ĩ.eo.l.in tm̃.
In cõtrariũ quod cõmune eſt:q2 aqua eſt cõis.ſol.edificia ſunt
edificãtiũ.ſz ipſe port⁹ eſt publicus. Et reuocabat hoc anno in
dubiũ an teſtm̃ factũ in portu cuiuſdã ciuitatis Soldani dicere
tur factum in terris ſarracenorũ.⁊ dicebat qđ non:q2 portus eſt
publicus.⁊ ita xp̃ianoꝝ ſicut ſarracenorũ terra.hoc eſt introdu
ctũ de iure gẽ.ꝯſequentia aũt inferebat ex p̃miſſis:vt.l.hoc lega-
tũ.de leg.iij. ¶ Sz dubitat cũ appendices ſequẽtur naturam p
priĩ ⁊ p̃ncipalis ſubiecti:q2 ripe fluminis ſunt ſingularũ pſonaꝝ
q̃ ppe ripas poſſident ⁊ tñ illa flumina publica ſunt vt.ĩ.e.l.ripa
rũ.§.ſz pprietas. Rñ.diuerſa rõ eſt in ripa ab ipſo flumine.nam
ripe hoĩm cultura ⁊ cura recipiũt incremẽtũ. Flumina in ſeipſis
fluũt ⁊ riparũ incõmoda ad vicinos ptinent q2 morſu fluminis
ripe latiores fiunt:ergo ſm naturã eſt vt commoda ſequant eoſ-
dẽ recõpẽſat eñ natura ⁊ lex. Item nõ intereſt publice ꝙ ripe ſint
publice ſicut flumina. ¶ Ex his appet ꝙ ſi ꝯceſſa ſunt mihi bã
na molẽdinoꝝ factorũ in flumine nihil vẽdico de factis in ripa
vt l.j.§.in flumĩe.ĩ.de flu.q2 ripa non eſt eiuſdẽ nominis cũ flu.
10 ¶ †Itẽ ex his apparet ꝙ dñi riparũ pñt ibi cõſtruere molendi
na in ipſis ꝓpriis ripis qđ eſt verũ,niſi diuertendo aquã vel alio
mõ impedirent vſum nauigatiõis vel piſcatiõis.forte vbi eſt ſo
litũ piſcari ac ſiccari retia.ar.no.inſtit.eo.§.hoc aũt in gl.ſz qđ ſi
piſcat.intellige ſi ibi publice vtile ⁊ cõſuetũ ẽ piſcari nõ eñ vni⁹
ſingularis perſone cõmodũ ⁊ incõmodũ cenſeri eſt publicũ.⁊ iđ
aptitudo locorũ cõſeruanda eſt:aptitudo eñ facit actũ ⁊ ab ap-
titudine ſumũt forma noĩa ſeu denominatiões qualitatũ reruz
⁊ aptitudine d̃ficiẽte forma reiꝯ mutata vt.l.qđ tñ.§.agri.ĩ.q.
mo.vſufru.amit. Item ſi ripe ſunt eorũ q ꝓpe ripã dominia poſ
ſident qño vſus publicus ſm qđ ſcz vt naues ligent ad ripaz ⁊
ad arbores retia ſiccent ⁊ ſilia q̃ neceſſitas nauigantium ⁊ piſca
torum exigit.ceterũ arbores ⁊ fructus arborũ ſunt dñorum ⁊ ſi
nauigãtes acciperẽt de talibus fructibus tenerent ſicut qcũq3.
aliĩ.Flumen eñ ꝙ eſt p̃ncipale nõ trahit ad ſe ripam niſi quoad
vſum neceſſariũ fluminis nõ quoad vſum extraneũ.ĩ.e.riparũ.
11 ¶ †Sed hic q̃rit an impator poſſit alicui ꝯcedere flumina ⁊ di
co ꝙ ſic q2 publica ꝯcedere p̃t.vt.ĩ.e.l.ſacra.§.ſciẽdũ. ¶ Nunqđ
ergo ipſe poterit colligere paſſagiũ ibi cõſuetũ colligi.⁊ puto ꝙ
ſic q2 ſolo coheret. Et q2 ꝯſuetudo donãtis inſpici dz:ſz q2 vr̃ in.
pleno iure tã cõi quã ꝯſuetudinario eſſe ꝯceſſam.vt dixi in.l.j.§.
cũ vrbẽ.ĩ.de offic.p̃fe.vr.⁊ in.l.bñficiũ.de cõſti.p̃n.⁊ facit de adi.
le.mela.§.j.non tñ credatis ꝙ ipſe donatarius ſolutus ſit legib⁹
lz ipſe p̃nceps qui donauit ſit ſolut⁹ vt.ĩ.de publi.l.licitatio.§.
fi.⁊.l.ſi peculium.§.ſicut.ĩ.de pe.leg.ergo hz iuriſdictionem ſed
tñ eſt ſub p̃ncipe ⁊ legib⁹. ¶ Nunc de quarto membro.ſ.de fiſca
12 libus rebus:⁊ no.ꝙ pena †fiſco applicanda d̃r res fiſcalis.arg.
extra de teſtibus co.c.j.per Inn. Itẽ cõfiſcatio in vectigalibus
fit ipſo iure.ĩ.de pub.l.commiſſa.⁊ alibi in aut.de inceſt.nupt.in
p̃n. Et ſic prius fert ſnĩa quam ꝓceſſus fiat:q2 eſt ſnĩa legis que
iuſtificat in ſemetipſa cũ nõ poſſit eſſe diſſona veritati:ſed ſnĩa
hoĩs non valeret q2 eſſet lata facto ⁊ ordine puerſo. ¶ Et not.
ꝙ de fraudata gabella.vel nõ poſita re in eſtimo non p̃t.agi poſt
13 quinquẽniũ vt.l.cõmiſſa.ĩ.de public.p Bar. ¶ †Itẽ no.qđ col-
lector gabellarũ non poteſt prorogare terminos legales niſi in
rem ſuam ſit miniſter.vt.ĩ.de ver.obl.l.q rome.§.calimachus.ta
mẽ eius culpa nocet domino in omittendo.ĩ.de pac.l.imperato
14 res.⁊.ĩ.de publ.l.fi.§.ſi qs ꝓfeſſus. ¶ †Et an fiſcus habeat taci
15 tã hypothecã in penis.dic vt.ĩ.de pac.l.reſcriptũ. ¶ †Et an fi-
ſcus teneat ꝓſequi litẽ inchoatã p confiſcatum dic quod non vt
ĩ.ſolu.mat.l.ſi conſtante.§.ſi.quia fiſcus vult habere ſuos indi-
16 ces. ¶ †Et an fiſcus dicatur perſona colligitur in autentica de
17 alie.⁊ emphi.§.ij. ¶ †Et an ciuitates habeant proprium fiſcuz
ſuum dico quod non niſi quedam que ſuperiorem nõ recogno-
ſcũt que p ſua ſtatuta ⁊ cõſuetudines habẽt iura fiſci.ĩ.de p̃ui.
credi.l.Anthiocẽſiũ. ¶ Nunc de quinto mẽbro de reb⁹ vniuer-
ſitatũ eſt vidẽdũ. ¶ Et no.ꝙ q̃dã ſunt vniuerſitatũ quoad ho
norẽ ⁊ ꝯmodũ vt molẽdina cõis:q2 burſe cõitatis applicãt red
ditus ⁊ ꝓuentus eorũ.ſicut eſt puſiũ lac⁹ peruſin⁹:⁊ cluſiũ puſi-
nũ ⁊ mons malẽſis.⁊ quedã alie cõmunantie.de qbus not.in.l.
celſus.ĩ.de ꝯhẽ.emp.ĩ.de vſuf.leg.l.vſufructus.§.ſi vinariis.de
v.ſig.inter publica. Quedam ſunt vniuerſitatis,quoad nomẽ
⁊ honorẽ tñ nihil exigit burſa vniuerſitatis vel nihil pcipit:ſed
ſingulares hoĩes illius loci.vt ſunt q̃dã nemora in qbus ligna
⁊ paſcuatiões faciũt hoĩes ville:vt not.ĩ.ꝙ cuiuſ.vni.l.ſicut.⁊
dñia eſt ſi lis vertit de rebus vniuerſitatis authoritate ⁊ vtilitate
ſingl'aribus hoĩes ville pñt teſtificari niſi forte cã eẽt crĩalis vel
multũ ardua ĩ qua min⁹ crederet teſtib⁹ domeſticis:vt extra de
accu.c repellat.ſi aũt lis vertit de reb⁹ vniuerſitatis authorita
te ſz de priuatis ſingulariũ pſonarũ vtilitate tũc nõ pñt teſtifica
ri.qm̃ re ipa ſunt ptes vt.l.oĩbus.C.de teſti.⁊ ille q eſt pars nõ
põt eſſe teſtis.nõ ob.§.legatariis.inſtit.de te.q2 ibi nõ erat que
ſtio de legato ſz de inſtitutiõe:⁊ ſnĩa non mãdatur executiõi ſu
p legato.iđ legatari⁹ non põt ibi dici pars iudicij ⁊ maxime in
teſtamẽto in ſcriptis vbi eſt approbatũ p dictũ illius teſtis.i.te
ſtatorẽ.de hoc.ĩ.e.l.i.tm̃.§.vniuerſitatis.⁊ p Guil.⁊ Cy.⁊ alios.
18 ¶ †Et not.qđ plures q habent nomẽ vniuerſitatis nõ faciũt
vniuerſitatẽ.vt.l.teſtatrix.§.ſi plures.ſi ſeru.vẽ. ¶ Nũc de reb⁹
ſingulorũ ⁊ nõ dicã niſi qñ res rẽ ad ſe applicat latenti in cremẽ
to q2 dũ eſt ĩ fieri creſcit vt cucurbita.iſta ẽ alluſio qñ arena pau
latim arene ſe applicat ſicut illa que cadit de horologio vitreo
oſtendit terminos ⁊ mẽſurã agrorũ. Itẽ eſt acceſſio patẽs.q̃ in
ſula vocat. Inſula eſt terra firma aqs circũdata. Item acceſſio
patens ꝓuenit ex alueo quoties flumẽ naturali.i.ꝯſueto alueo
derelicto alio loco fluere cepit ⁊ eoꝝ fiunt q viciniora p̃dia ha-
bent vt inſti.e.§.preterea.§.inſula.⁊.§.ꝙ ſi naturali.⁊.ff.de acq-
rendo reꝝ dñio.l.adeo. Tria ergo ſunt alluuio inſula ⁊ alueus.
alluuio ex vna pte p minutiſſimas pticulas addit ⁊ ex alia.ſ.ex
oppoſito diminuit ⁊ corrodit.vñ Iob.xiiij.c.alluuione paula-
tim terra cõſumitur.⁊.l.ſic diffinit.alluuio eſt latens incremen-
tũ ꝙ ita paulatim adijcit vt intelligi non poſſit q̃tum quoquo
momẽto tẽporis adijciatur. Quis enim arenam que in formã
agri paulatim redigit dinumerare vel per ſingula momenta de
ſignare aut intelligere poteſt: e t nul⁹.inſti.e.§.eſt aũt.ſz ſicut
natura rebus paulatim addit ⁊ detrahit.vt.ĩ.de iudi.l.ꝓpone-
bat. Ita ⁊ flumina agunt enim flumina ex vi continua ⁊ natu-
rali.ĩ.de ſer.vrba.pre.l.foramẽ.⁊ vicẽ iudicũ tz.de acq.re.domi.
l.ergo.§.pe. ¶ Sz hic queritur an domui fiat acceſſio alluuio-
ne ſicut fundo.⁊ videt ꝙ nõ:q2 dom⁹ eſt limitata parietibus.de
ac.emp.l.fundi mihi. ¶ Sed certe quedam accedunt domui vt
horti ⁊ ſimilia.ĩ.de ſerui.vrb.pre.l.olympico.de leg.iij.p̃diis.§.
qui domũ.⁊ iđ alluuio etiam prediis vrbanis adijcit ſecundum
Barto. ¶ Sed vlterius querit an alluuio aliquid operet circa
19 iuriſdictionẽ.⁊ dic qđ non:q2 alluuio †non mutat publica iura.
ĩ.de acq.re.do.l.marti⁹.vbi dicit ꝙ alluuio ea que ſunt publi-
20 ca.vt viã publicã in aliũ nõ transfert.⁊ ita tenet Bart. ¶ †Et
not.ꝙ via publica non impedit alluuionem.ſecus in loco ſacro
vt ſi eccleſia vel cimiteriũ eſt in medio.⁊ tunc terra illa a flumine
ſic derelicta occupanti concedit.ſecundũ Bar.allegat qđ locus
ſacer impediat.de aqua plu.ar.l.ſi prius.§.ſacro.ĩ.de ſerui.l.ſer-
uitutes.§.fi.ꝙ occupãti cõcedat.ꝓbat p ſimile.ĩ.de flumini.l.j.
§.ſi inſula.⁊ §.ſe.⁊ idẽ dico.ſi inter agrum meum ⁊ alluuionẽ ſit
in medio murus ciuitatis vel caſtri.q2 ſancti ſunt ⁊ nullã opem
in hac acquiſitione mihi inferre poſſunt. Item puto ſi interme-
diet vallum vel ſteccatum publicum.quia loco muri funguntur
⁊ violator capite punitur.ar.ĩ.eo.l.ſanctũ.in prin.⁊.§.fi.⁊.l.fi.e.
21 ti. ¶ †Sed nunquid vnq̃ recuperat qđ alluuio abſtulit.dic qđ
nõ q2 ſnĩa iure gen.eſt ⁊ cõfeſtim tranſit in rẽ iudica.nam ſi ſnĩa
hominis irreuocabilis eſt.multomagis ſnĩa legis inuiolabilis
eſt. Quod eñ extinctũ eſt reſuſcitari nõ p̃t.leges eñ limitant a
natura. Sz natura certũ eſt ꝙ nihil extinctũ reuiuiſcit.de ſo.q
res.§.areã. Nõ ob.ꝙ no.ĩ.de acq.re.do.l.adeo.§.qđ ſi toto.in fi.
§.q2 in alluuione ibi in alueo.vt.ĩ.dicã. Sz hic q̃rit in p̃uat⁹ tor
rẽs poſſit ꝯcedere ⁊ diminuere iura p̃diorũ ſicut publicũ flumẽ:
⁊ dico qđ nõ q2 cũ ſit priuatũ nõ obtinet vicẽ cẽſitoris ⁊ iđ foſſa
ta q̃ labunt p agros vicinos nõ ꝯferũt ius alluuionis.cũ lex tm̃
de publicis fluminib⁹ loquat ſm Bar.⁊ eſt rõ q2 alueus dicto-
rũ torrẽtiũ eſt priuat⁹,⁊ ſuã naturã nõ mutat:ſz fluminis publi
ci alue⁹ eſt publicus.⁊ dũ corrodit de priuato facit publicuz ⁊
dũ reſtituit de publico facit priuatũ. In torrẽte aũt ſi pmanẽs
dñium nõ aufert ergo nec recedens aliquid applicare alicui p̃t:
q2 nõ eſt ex natura torrẽtis ſed publici fluminis hoc eſt natura
vt curſu ſuo mutato aluei cãm mutet:q2 nõ eſt vniformis ſtat⁹
eius.ĩ.de acq.re.do.l.fi.§.j.ver.nã ⁊ natura. ¶ Itẽ q̃rit de lapidi
bus p̃cioſis ⁊ auro ⁊ metallis antiqs incũs ĩ meo agro an occu

pāti cōcedūť.ðt Bar.ꝙ nō,ſicut nec lapides vel arena in meo
agro exiſtētes,ſꝫ illa mea ſunt,cū ager meꝰ ſit.ſi tñ moneta īue-
niť in forma theſauri in aliq̊ forte vaſe,tūc hñt locū iura q̄ lo-
quunť ð theſauris.ꝯ.de rei vē.l.a tutore.de acq.re.do.l.ſi is q.ꝛ
C.de theſaur.l.j.li.x.Pecunia aūt ab incognito loco trāſducta
ꝛ in agro nr̄o repta,nō ðr theſaurꝰ.ꝛ qcūqꝫ inuenerit eā reſtitu
ere dꝫ ſm Bar.qð eſt no.Sꝫ nūqd trabes ꝛ ligna accedāt no-
bis p alluuionē,ꝛ dico ꝙ nō:qꝛ nō ſunt cōcreta.i.ꝯiūcta.ꝛ ideo
ſuis dñis reddi debent.vt.l.ſi qs in hac cā.§.ſi.ꝯ.ſi cer.pe.¶ Sꝫ
qūo pōt pbari incremētū latēs?ꝛñ.ſicut pt pbari ꝙ cucurbi-
ta ſit maior hodie quā nudiuſtertiꝰ qꝛ vidi.Et ſicut in cucurbi
ta appet ꝙ hoc eſt ex virtute celeſti,ita in alluuiōe,qð eſt ex vi
fluminis,qꝛ nō pt eē aliūde,ſicut cū ſecretū ꝯſiliū fuit reuelatū.
ꝛ nō exiuit de palatio niſi vnꝰ q potuerit reuelare.neceſſe eſt ꝙ
ille reuelauerit,qꝛ ſufficit pbare pncipia ex qbꝰ inferť aliquid

a ¶ Inſula. qd aūt ſit inſula, vide Feli. in c. Rodulphus. in xvij. colū. de reſcrip.

23 qð neceſſe eſt eē ſꝫ Bar.C.de ali.pſt.l.ſi.¶ †Nūc videamꝰ de in
a ſula.eſt aūt inſula[a] alia naturalis q̄ ſemp fuit,vt Corſica,Sar
dinia, ꝛ ſiľes.alia caſualis ꝛ accidētalis,q̄ in flumīe ſepe naſciť
ꝛ in mari rariſſime.naturales inſule ſunt pncipis,nō in dñio pa
trimoniali,ſꝫ in dñio iuriſdictionali,vt.l.inſule.ꝯ.de iud.ꝛ no. ī
l.illicitas.§.q vniuerſas.de of.pſi.¶ Queriť ergo, an occupāti
cōcedanť?ꝛ dicēdū eſt ꝙ aut loqmur quoad iuriſdictionē ꝛ nō
cōcedunť occupāti,cū ſint īpeꝛij.vt.l.decernimꝰ.C.de ſacroſan.
eccle.aut quoad puatū ꝛ familiare dñiū, ꝛ tūc priꝰ occupanti
ꝯcedūť.vt.d.l.adeo.§.inſula.¶ Et not.ꝙ ille ðr occupare,q ſic
incipit occupare ꝙ pt ꝯſeruare ꝛ poſſidere.alˈs nō ðr occupare.
de acq.re.do.l.ī laqueū.ꝛ ſi plˈes ſimˈ occupādo debellāt,victor
q ſtetit p tres dies ī poſſeſſiōe ðr occupaſſe.ar.no.in.l.iij.§.igi-
tur.de vi ꝛ vi ar.ille aūt q nō pt tenere niſi capiat aliquē locum
pncipalē,nō ðr occupaſſe.ar.d.l.ī laqueū.ꝛ eſt ar.ꝙ ſi vnꝰ tꝫ ec-
cleſiā,alter tꝫ cāpanille qð eſt fortilitiū,ꝙ ille q ingreſſus eſt ec-
cleſiā,cū de facili poſſit expelli,nō ðr habere adhuc corporalez
poſſeſſionē bñficij.ſi tñ ille eſt ita īcaſtellatꝰ qð euadere nō pōt,
tūc cū ipſe nō dicať tenere ſꝫ teneri,vt ptꝫ ex not.de vi ꝛ vi ar.l.
ꝯ.§.pe.dicā ipm poſſeſſiōe puatū,ꝛ ſic eſt in poſſeſſiōe, ꝛ tñ non
poſſidet.qð eſt no.¶ Caſualis inſula maris ꝯcediť ſiľr occupā
ti q̊ad ppꝛietatē,ſꝫ q̊ad iuriſdictionē eſt ſub iuriſdictiōe illiꝰ q
illō mare diſtiguit.¶ Caſualis xͦo iſula fluminis nō ꝯcediť oc
cupāti,ſꝫ vniť p legē pdijs vicinis p latitudine frōtis cuiuſqꝫ
agri q xͦſus iſulā reſpicit.¶ Et no.ꝙ agri hñt frōtē ad ſiľitudi
nē hoīs.ſicut eñi ſi vnꝰ homo volueret ſe xͦſus inſulā, ꝛ pſpice-
ret eā frōs hoīs dirigereť in eā,ſic in agro illa eſt frōs q verſus
inſulā eſt.ꝛ ibi ītelligiť eē caput agri q̄tū ad hūc effectū,ꝛ ideo
magis caput inſpici dꝫ quā cetere ptes,ar.ꝯ.de relig.l.cū in di-

b ¶ Ripa fluminis. Vide tu bar. cepo. in tit.de ripa.intrac. de ſeruit. ruſti.

24 uerſis.¶ †Sꝫ hic q̄riť abſolute loquēdo qð dicať caput loci,
rñ.aut loqmur quoad honorē,ꝛ tūc dignior ps ðr caput, puta
vbi eſt palatium regis vel epi,ſicut in regno regia ciuitas diciť
caput regni.ꝯ.de offi.pfe.aug.l.j.Et in menſa vbicūqꝫ eſt dñs,
ibi caput.ſicut ibi papa ibi roma,ēt ſi eſſet in quodā tugurio ru
ſticano recluſus.Aut loquimur quoad ſitum loci,ꝛ illud eſt ca.
qð,hoīes appellāt caput.ar.l.j.§.j.de flu.ſꝫ ſi hoc nō appet,vř ꝙ
locꝰ altior,ſeu eminētior dicať caput.Et ſi nō eſt ibi aliqua emi
nentia ſꝫ planicies,credit Bar. ꝙ cap.ſit vnū pncipiū motus.i.
vñ qs īgrediť agrū,vt dicamꝰ cap.ī pncipiū.facit qð no.ꝯ.ſolu.
ma.ī ru.ꝛ de edē.l.argētariꝰ.§.edi.ꝛ.l.ſi qs ex argētarijs.§.ſi ini
tiū.ſꝫ ſi hꝫ plˈes introitꝰ ibi ſit caput vbi magis frequētať ītroi
tus.ar.de fun.īſtr.l.cū de laniōis.§.Sabinꝰ.ſꝫ iſtō caput ad q̄
tū ſe extēdit ðt Bar.ꝙ vſqꝫ ad tertiā ptē,ꝛ mediū ad vnā aliā
tertiā ptē in medio ſitā,ꝛ finis ſiue pes ad extremā tertiā ptē,ꝛ
ſic capiti ꝛ medio pedi aſſignant ptes eq̄les. Et ſic appet ꝛ qd
iur.ſi vēdo tibi quatuor tornaturas terre a capite medio vel pe
de agri ſꝫ Bar.¶ Sꝫ an ſi forte per vnū pedē ſuꝫ proximior in-
ſule q̄ tu,an totā inſulā habeo.dico ꝙ non, ſꝫ habebo plus q̄
tu vnū pedē. eſt eñi inſula diuiſibilis,ꝛ poſita cordula a duabꝰ
extremitatibꝰ tua,ꝛ mea,ſi cadit recta linea,ꝛ cōplicata p me-
diū vſqꝫ ad mediū corde ꝛ illiꝰ īdiuiſibilis pūcti,habebo ego.ꝛ
aliud hēbis tu.ꝯ.cōi di.l arbor.ꝛ hec diuiſio fit ēt in cōfinibꝰ ci-
uitatis:qꝛ q̄libet pſumiť habere a ſuo latere vſqꝫ ad pūctū in-
diuiſibile,qð eſt in medio ſꝫ Bar.qꝛ vbi nō appet quota ſit por
tio,media eñi preſumiť eſſe. de ver.ſig.l. nomē filiorū.§. portio-
nis.¶ Sꝫ an iſtas acceſſiones cōcretas fundis nr̄is incipimꝰ
ipſo iure poſſidere abſqꝫ aliquo alio corporis actu. Bartol.dicit
ꝙ ſic in alluuione,ēt in alueo.nec eñi opꝫ ſingulas ceſpites ter-
re calcare,qm̄ vnū totū integrale vnico iure poſſeſſiōis ꝛ pprie
tatis cēſendū eſt.ꝯ.de acq.poſ.l.iij.ī pn.ð vſuc.l.eū q edes.ergo
ſecꝰ ī inſula.nā dñiū ipſo iure pueniť ſꝫ nō poſſeſſio cū ſit locꝰ
diſtinctꝰ ab agro ꝛ aqua q̄ eſt in medio inter agrū ꝛ inſulā. Sꝫ
pone,ſtatuto caueť ꝙ poſſeſſiōes nō attribute alicui territorio
intelliganť attribute magis vicino,an intelligiť q̄tenus eſt ma
gis vicinꝰ ſicut inſula.ðt Bar.ꝙ ſic.ꝛ ſic quoad onera ſuppor
tanda p ipſo agro,ꝛ quoad maleficia denunciāda p ſyndicos
villarū cuilibet ville attribuiť q̄tū p rata ſibi ꝯtigit ſꝫ mēſurā.

c ¶ Ius iā q̄ſitū.nunqd autem mutatio alueí tollat ius. vide Bart. cepo.ð ſerui.ruſt.tit. de alueo.

25 ¶ †Sꝫ q̄ro vbi villa incipit ꝛ vbi finiť.ꝛñ.incipit in ingreſſu q
reſpicit ciuitatē.nā ibi eſt frons ꝛ caput ville.nō tñ ſi vna domꝰ
multū diſtat,ab alijs in qbus eſt collectio familiaꝝ talis domꝰ
voceť caput ville:ſꝫ ðr de coherētijs ꝛ appēditijs ville nō de in
trinſeco corpore ville.ꝛ ðr multū diſtare ſi nō audiunt vocē ipo
rū clamātiū adinuicē ſm Bar.cū eñi ville ꝯſtruanť,vt vnꝰ alij
ſubueniat q tm̄ diſtat qð illā ſubuētionē de facili habere nō pt
nō ðr ppꝛie habitare ī villa.ar.C.ad ſil.l.ſi.¶ De ripa aliqd di
camus ripa a rapio ðr eo ꝙ vľab aq̄ rapiať vel ipediat ne aq̄ p
26 dia rapiat ꝛ deuaſtet.¶ †Et quero an vēdito agro videať vē-
b dita ripa fluminis[b] agro coherēs.ðt Bart. ꝙ nō.ſꝫ legis ptāte
accidit agro.ꝛ iō vēdito agro ad mēſurā nō mēſurabiť ripa flu
minis.nā hoc eēt iniquū cū vſus ſit publicꝰ ꝛ ſic nō poſſit ple-
no iure vēdi.nā ſicut venditor nō teneť plene tradere illā ripā ita
nec venit mēſurāda ſicut nec via publica nec flumē publicuꝫ,ꝙ
iret ēt p mediū agri vēditi.vel ſacer locꝰ.ꝯ.de ꝯhē.emp.l.in mo-
dicis.Ponamus ergo ꝙ in illa ripa ſunt arbores fructifere ꝛ
magni valoris nūqd emptor habebit eas gratis.nā hoc vř ab
ſurdū.ſi eñi pciū p iſtis nō ſoluiť qꝛ pciū eſt correſpōdēs mēſu-
re.ergo tales ripe remanēt penes vēditorē.¶ Sꝫ hoc vř ꝯ.l.q̄
vult ꝙ ſint eorū q ppe ripā pdia poſſidēt adeo ꝙ p ſe ipſe ripe
vendi nō poſſent.ſm Bar.de hoc dic vt dicā.ꝯ.eo.l.riparū.ꝛ ibi
p Cy.cedūt ergo pdio ꝛ tñ nō mēſuranť.ꝯ.de ꝯhē.emp.l. litto-
ra.de picu.ꝛ cō.rei vē.l.id qð.§.ſi.ꝛ īputet ſibi vēditor q.l.debuit
optius cōſcribere.ꝯ.de pa.l.veteribus.Caue tñ qꝛ nō eſt ſimpľr
ripa ſi eſt ibi tanta terra que arari poſſit imo eſt diuiſus ager ſi
q̄ via publica eſt in medio inter agrū vēditū ꝛ illud terre ſpatiū.
ꝛ hoc caſu nō loquiť.l.maritꝰ.ꝯ.ð acq.re.do.ꝛ ðr ager ab agēdo
de xͦ.ſig.l.iij.§.j.ager aūt ꝛ foſſata puata q̄ iter agrū ſunt veniūt
mēſurāda ꝛ mēſurabunť ī ſupficie. de fun.inſtr.l. pdia martia-
na.§.ſi ita.ꝛ breuiter terminꝰ terminatꝰ mēſurabiť ſꝫ nō termi-
27 nus extra terminās.¶ †Nūc redeamꝰ ad vidēdū de alueo.Al
ueus eſt vēter fluuiorū ſm catholiconē ꝛ ſicut ſtomachꝰ ꝯtinet
vidū ſic alueus ſupra ſe cōtinet aquā.alueū hinc lectū fluminis
ī vulgari nr̄o appellamꝰ:qꝛ ibi flumē cubat.Iſte alueus publi-
ci iuris eſt q̄diu flumini ðſeruit:cū xͦo flumē alueū oino dimit
tit,tūc deſinit eſſe publici iuris ēt ſi dimittat cū impetu ꝛ oibꝰ
vidētibus ꝛ efficiť eorū q iuxta alueū habēt poſſeſſiōes ſuas vt
d.l.ergo.ꝛ.d.l.adeo.§.ꝙ ſi toto.Sꝫ pone ꝙ īpetus fluminis ab
ſtulit mihi ſimul ꝛ ſemel vel ſucceſſiue totū agrū meū nō appli
cando vltimo,ſed applicādo ſibi ipſi flumini.qꝛ fecit ſibi lectum
tandē poſt tps breue vel longū alio impetu lectū mutauit,nun-
qd mihi ager meus de eq̄tate reſtituiť an xͦo vicini lucrabun-
tur?dicūt qdā mihi reſtitui:vt no.in.d.§.ꝙ ſi toto.alij dicūt cō
trariū ſi in totū pdidi p prima opi.facit.de ſer.ruſt.pdi.l.attili-
cinus.ꝛ eſt caſus ſm vnā lectu.ꝯ.qb.mo.vſuſ.amit.l.ager.ꝛ.l.ſe.
c vbi de hoc.nec eſt ſimile de alluuione qꝛ ibi eſt ius iā queſitū[c] p-
uatis pſonis ꝛ fruſtra quereret de rigore ſi caſus eſſet de eq̄ta-
te.nā oēs leges loquētes de alluuione eſſent fruſtra.Sed in al-
ueo nihil eſt queſitū puatis ſed ſolū ipſi flumini vt ſic dixerim.
cum ergo flumen hꝫ vt ita dicā iſtū alueū p derelicto equū eſt
agrū reſtitutū ad ſuū dñm redire magis q̄ ex lucratiua cā cir-
cūcolētibꝰ applicari.ar.d.l.ergo.§.alluuio. ꝛ hāc opi.tꝫ.d.Dy.
ſecus ſi mutauit lectū paulatim recedēdo ꝛ vicino adijciēdo:qꝛ
illa eſt alluuio ꝛ ideo nihil recupero nec de rigore nec de eq̄tate
28 qꝛ alterius factum eſt.¶ †Sed an mutato alueo ðr eſſe nouū
flumen.pone eñi pnceps cōceſſerat mihi qð poſſem colligare
paſſagium ibi vel pedagiū an potero alueo mutato ꝛ dicūt qui
dā qð nō p.d.l.ergo.§.inſulā.ver.nā ꝛ naturā.ꝯriū vř:qꝛ eſt idē
flumē.arg.ad hoc de ꝯdi.ꝛ demō.l filio.§.ſi.ſo.ſi vno impetu re
ceſſit diciť nouum flumē.ſecus ſi paulatim.de aqua quotid.l.ꝯ
iur.§.ſi aqua.ſecus eſſet in pōte:qꝛ loco mutato eſſet alius pōs.
ꝯ.de eo qð cer.loco.l.ij.§.itē iul.ꝛ.l.ſi.de ſer.ru.pre.ꝛ hoc no.ꝯ.de
flu.l.quominus.in.xvj.q.p Bar.nā pons ðr a pono.is. ꝛ ſtabi-
litatē deſignat.ꝛ iō amotus de loco ſuo nō eſt idē pons.flumen
aūt eſt ipſa aqua fluēs q̄ eſt eadē.ſicut vinū eſt idē lꝫ de alio in
dolium ſit mutatū.Et facit ꝙ no.ꝯ.q.mo.vſuſ.amit.l.ſi vſuſfru-
ctus legeť ciuitati.¶ Sꝫ qūo cognoſcā ꝙ alueꝰ ſit mutatꝰ tex.
dicit qñ eſſe deſinit amiſſa prima forma.i.qñ ſic exaruit ꝙ aqua
nō currit:vt.l.adeo.§.ꝙ ſi toto.¶ Videamus ergo pro quo ter-
mino re ſupponit verbum incipit.ꝛ dico p quo extremo priua
tionis ſupponit verbū deſinit ꝛ dico qð in illis que habent di-
ſtincta extrema tunc res incipit qñ dať ſibi principiū tunc deſi
nit cum primo loco pueniť reſolutio de cōd ob cau.l.ſi pecuniā.
in prin.ſi qs iudi nō obtē.l j.ī prin.ſed qñ principium includit
ſecum ſuū effectū:tunc in habitu idē eſt incipere ꝛ eſſe in priua
tione idē eſt deſinere ꝛ nō eſſe.C.vt act.ab hered.in rubro ꝛ ni-
gro.ꝛ.ꝯ.ſo.ma.l.ꝛ deſinit.vnde incipere vbi eſt idem principiuꝫ
ꝛ finis.tunc dicitur reſpectu tractatus futuri non reſpectu eſſe
ſed reſpectu perſeuerātie eſſe,nā illa propoſitio incipit ꝛ deſinit
temporalis eſt:qꝛ omne verbum ſignat cū tpe propoſito ergo
de eſſe ꝛ nō eſſe eſt vera in his in quibus principiū includit ſuū
effectum

effectum:vt iſte eſt obligatꝰ,⁊ iſte incipit eſſe obligatus vel libe
beratꝰ.ſ.de ſtat ho.arethuſa.⁊.j.qui.mo vſuf.amit.l.interdũ.⁊
C.de col.auf.qđ locum.ſed quãdo ſunt extrema diſtincta:vt in
fabrica domꝰ:tũc ꝑncipiũ nõ predicaꝛ de eſſe rei ſ; de eſſe fieri.
vñ incepta domo illa probatio eſt falſa incipit domus eſſe:qa
vbũ ſubſtãtiuũ.ſ.eſſe ſignat formã q̃ reperit rẽ in ꝓpria pfectio
ne.j.ad.l.falci.l.qui quadraginta.l.q̃dã.ſed ꝓpoſitio de fieri eẽ
eſt vera.nã recte dr ĩcipit fieri domꝰ de ver.ob.l.ꝯtinuꝰ.§.q inſu
lã.qñ ergo ꝑncipiũ includit ſecũ ſuũ finalẽ effectũ ſeu eſſe finale
idẽ eſt incipere ⁊ eſſe:ſ; qñ nõ includit ſecꝰ.vſq; quo ergo tunc
29 ꝑncipiũ ꝓtẽdemꝰ.¶†Et ꝑmo q̃rit qñ dicaꝛ qs ĩcipere factũ:
puta domũ.rñ.qñ aliqđ de formali principio inchoaꝛ puta fun
damẽtũ.vñ ſi ꝓmitto nõ edificare caſtrũ ſub pena.ſ; oĩa ꝑpareꝛ
ſi tñ fundamẽta nõ cepi facere nõ dicor incepiſſe vt.d.l.ſi pecu
niã.¶Scđo qñ dicaꝛ principiũ tpis dicit ſtatutum ꝙ ptãs ha
beat arbitrũ principio officiʒ.⁊ eligiꝛ ꝑ ſex mẽſibus.⁊ dico ꝙ ĩ
telligiꝛ.i.primo mẽſe ⁊ ſi eligerenꝛ ꝑ plibꝰ annis intelligereꝛ ꝙ
prio anno q: dinumeratio tpis h; hũc ĩtellectũ.đ v.ob.l.eũ q
calẽdis.⁊ ibi nõ eſt dinumeratio tpis:vt cũ dico ꝑncipiũ diei.j.
prima hora.nã ibi eſt tacita dinumeratio ꝑ horas momẽta aũt
q̃ nõ deſeruiũt actibꝰ hominis pp ſuã ſuã paucitatẽ nõ curamꝰ.
30 ar.j.de ꝯdi.⁊.l.ſi qs ita.¶†Tertio qualr dicaꝛ ꝑncipiũ iudiciʒ.
a ⁊ dic ꝑmꝰ actꝰ formalis.i.cõteſtatio a expreſſa vel tacita:vt no.
j.de iu.om.iu.l.⁊ q:.Et cũ iudiciũ cõprehẽdat plurimos actꝰ ꝑ
vnũ actũ pticularẽ nõ inchoaꝛ iudiciũ:vt ꝑ vnã exceptionẽ vel
poſitionẽ.extra de li.cõte.c.j.niſi ĩ illo actu ꝯſiſtat iudiciʒ funda
mẽtũ.vt in ꝯte.li.vt in aut.đ lit.§.oẽm.nã iudiciũ eſt actꝰ forma
lis ⁊ prima ps cuiuſlibet forme ẽ fundamẽtũ rei ducit eñ a ꝑnci
pio ſubſtãtie ad pfectionẽ ſicut ait ariſtoteles:gñatio eſt indu-
31 ctio ad ſubſtãtiã.¶†Quarto qñ dicaꝛ principiũ eſſentiale ali-
cuiꝰ rei ⁊ dixi ꝙ in re formali ꝑ aduentũ forme pficiẽtis rẽ ipa;
⁊ ante nõ.⁊ illa pfectio appellaꝛ forma ſubſtãtialis.¶Quinto
qñ verbũ incipit ⁊ deſinit adijciꝛ potẽtie.q̃ro qñ hoc fit.rñ.aut
potẽtia exigit actũ ⁊ tũc incipit ab actu:vt.j.de ſta.li.l.iij.§.ſi qs
ſic.nã ibi talis mẽs eẽ ꝑpẽdiꝛ:vt actꝰ potẽtie ꝯiũgaꝛ ad hoc vt
verba ſint effectualia ⁊ nõ inania ⁊ vẽtoſa.Aut potẽtia nõ exi-
git actũ.⁊ tũc dr qs incipere poſſe qñ ſine obſtaculo p̃t.đ v.ſig.
l.nepos ꝓculo.Incipit ergo potẽtia cũ libere ad actũ ꝑduci p̃t.
32 incipit a ꝯrio in potẽtia qñ potẽtia actꝰ eſt amota.¶†Sexto
ꝑncipalr videamꝰ qũo cognoſcitur forma rei vt cognito hoc co
gnoſcaꝛ ꝯriũ.ſ.qũo amittaꝛ forma rei.Rñ.forma rei qñꝙ poni
tur ꝑ q̃litate qñq; ꝑ ordine qñq; ꝑ vero eẽ alicuius rei natura-
lis.vbi eſt not.ꝙ qñ qualitas habeꝛ loco cãe finalis ibi mutata
q̃litate vr mutata forma rei.Itẽ ſi qualitas habeaꝛ loco mate-
rie ſue ſubſtãtie.⁊ ſic reſpectu ad aliud dr forma ſubſtãtialis ſ; ĩ
ſeipſa ſit forma accidẽtalis ꝙ maxime apparet ĩ iuribꝰ q̃ ĩ ſup
ficie ꝯſiſtũt vt ĩ vſuſfructu vt.j.q.mo.vſuf.ami.l.qđ tñ.§.aurige.
⁊.l.ſeq.Ordo ẽt dr forma ĩ actibꝰ hoĩn.de v.ob.l.q rome.§.fla
uius.⁊ in ipa etiã rez natura ordo ꝯputatiõis ptiũ retinet ſub
ſtãtiã ſubiecti.vt.l.nõ ſunt libe.de ſta.ho.Et deſtructo ordinis
ꝑncipio totũ ordinatũ deſtrueꝛ.j.de pac.l.ſi debitorẽ.verũ ãt eẽ
ĩ rebꝰ ẽ ꝓpria forma ꝙ cognoſcimꝰ ꝑ opatiões.nã animata cũ
agũt naturales opatiões debitas ꝓprie ſpeciei ⁊ attigũt ꝓprie
vtuti ꝑ ꝙ habẽt pfectionẽ tũc nobis ꝯſtãt ꝙ habẽt formã:q:
opatio arguit.i.argute ꝓbat formã.⁊ eſt ꝓbatio ab effectu.⁊ ꝓ
batio ſenſitiua q̃ eſt optima ꝓbatio.nã q̃rere rõnẽ vbi habemꝰ
ſenſum eſt infirmitas intellectꝰ.cũ vo videmꝰ rẽ a naturalibus
opationibꝰ ⁊ ſolitis potẽtijs ꝑuatã tũc forma nõ ẽ ibi ſignũ hu
ius ꝙ amittit nomẽ rei qđ ſignificat ſubſtãtiã ⁊ oĩa accidentia
corrũpunꝛ a corruptione ſubiecti.⁊ nomẽ appellatiuũ mutatur
ꝙ ſtãte idẽtitate ſubſtãtie eſt immutabile.vt.l.iiij.de lega.j.vbi
vo accidẽtia ꝑmanẽt:vt ĩ rebꝰ aĩatis ſenſꝰ ⁊ motꝰ.⁊ ĩ aĩatis vt
ĩ lapide terra ⁊ arbore ſupficies ⁊ color.ĩ fructibꝰ ſapor ⁊ matu
ritas q̃ ẽ terminus motꝰ tẽdẽtis ad ſubſtãtiã ibi certũ eſt eẽ for
mã ſubſtãtialẽ.⁊ ſic dicit Ariſto.prĩo de aĩa.accidẽtia magnam
partẽ cõferũt ad cognoſcẽdũ ꝙ qđ eſt.⁊ ſic de ſubſtãtia põt red
di ratio per accidẽtia:q: forma ſubſtãtialis re vera nõ vr.Sed
color videꝛ.q: color eſt accidẽs nõ ſubſtãtia.legiſte tñ nõ debẽt
ꝑ hoc ĩpugnare dicta teſtiũ qđ dicãt ſe vidiſſe lapides vl hoĩes
q: ad bonũ ⁊ ciuilẽ intellectũ dcã teſtiũ ſũt tolerãda nõ cauillan
da.de v.ob.l.ſtipulatio illa.§.hoc quoq;.nõ eñ ad phiã ẽ recur
rendũ:ſed ad intellectũ vulgi.de le.iij.l.librorũ.§.qđ tñ caſſius.
cũ eñ intelligimus ꝙ teſtis vult nõ curamꝰ vtrũ loquaꝛ ꝓprie
vel ĩproprie.ar.ſ.de le.l.ſcire leges.vñ apud legiſtas illa ꝓpoſi-
tio qđ nõ videaꝛ hõ q maxime ex indiuiſibili.i.ex aĩa ꝯſiſtit:eſt
deridenda ⁊ merito reſpuẽda tanq; nimis ſcrupuloſa ⁊ fantaſti
ca:remote ſunt eñ vtute iuris inſidie.C.de adult.ita pudor ⁊
mens legũ ẽ nõ diſputare verbaliter:ſ; determinare realiter q:
impator ait,legẽ imponimꝰ rebꝰ nõ verbis.C.cõia de leg.l.ij.in
ſi.⁊ iđ ſepe ĩ improprijs vocabulis vtimur.j.ſi cer.pe.l.ſi tibi.C.
de do.ante nup.l.ſi cu; ante.C.de lib.prete.l.iij.cu; multis ſimi.
33 ¶†Et no.modum partiẽdi alluuionẽ ⁊ alueum.nam ſi frons
mea ſit ſpacium vnius pedis,tua duorũ ⁊ terrenũ alluuiõis vl
aluei ſit triũ corbiũ ad perticã,ego habeo vnũ corbẽ,⁊ tu duos:
⁊ ſic ꝓportio cauſe eſt ꝓportio cauſati.⁊ ille locus eſt a propor-
tiõe.nam proportio optime cadit in muris ⁊ menſuris.⁊ eſt ad
hoc arg.de lib.⁊ poſth.l.ſi ita.Inſulã vero conſidera vel cõpetẽ
tem vni lateri.⁊ idẽ ꝙ in alueo vel oppoſitis lateribus.⁊ tũc ſin
ge inciſoriũ in menſa poſitũ ea lege ꝙ qſq; ferat qđ ſibi ex loco
contingit ⁊ in capite menſe ſit.a.in pede mẽſe ſit.b.duc primã li
neã.ab.a.vſque ad.b.⁊ in medio pũctualis linee ſige clauum de
mũ ſup ip; duc ſcđa; lineã ꝑ trãſuerſu; directe per centrũ claui.
Et quatenus erit verſus caput mẽſe erit.a.quatenus inferius
ꝓſpicit erit.b.⁊ hoc modo q̃libet diſtantia equalis vel inequa-
lis reduciꝛ ad ꝓportionẽ per puncta ad lineã bis ductam.

1 ☞ Res in dubio,an preſumatur eſſe alicuius.
2 Beneficia eccleſiaſtica,an preſumanꝛ vacãtia.
3 Inueniens burſam pecunie ⁊ facit diligentiã de inueſtigando cuius ſit.an poſſit ſibi retinere.
4 Feudum antiquum queritur ſine inueſtitura.
5 Cauſa valida ſuo cauſato non prebet effectũ.
6 Ius alluuionis,an habeat locum in feudis.
7 Faciens caſtrum in fundo feudali,an erit feudale.
8 Feudum,an poſſit aſſignari inſolidum vni heredi.
9 Vaſallus inuito domino,an poſſit feudo renunciare.
10 Concedens fundũ ĩ feudũ,an videaꝛ cõcedere fructus pẽdẽtes.
11 Dñs remittit vaſallo feloniã,an dicatur nouum feudum.
12 Pater facit de feudo inueſtiri filios in vita,an propterea dicatur feudum nouum.
13 Dñs liberat vaſallũ ab oĩ ſeruitio:an feudũ dicatur extinctum.
14 Pupillus,an poſſit aliquem de feudo inueſtire.
15 Adultus,an poſſit ſuos vaſallos liberare a fidelitate.
16 Infans,an poſſit de feudo inueſtiri.
17 Vaſallus ſi non preſtat obſequium:an dominus ſua propria authoritate poſſit eum expellere.
18 Omnibus heredibus domini,an ſit preſtandum iuramentum fidelitatis.
19 Fratres committẽtes inter ſe bellum:an vaſallus teneatur aliquem iuuare.
20 Prelatus de antiquo feudo,an poſſit inueſtire cõſanguineos.
21 Patris culpa,an noceat filio.
22 Filij delictum ante mortem patris,an ſibi noceat.
23 Ius accreſcendi,an habeat locum in feudo.
24 An quis poſſit feudum preſcribere.
25 Iuramentum fidelitatis pariter cum fama domini finitur.
26 An poſſit vendere vaſallos ſuos duriori domino.
27 Feudum,an tranſeat ad filios,qui non ſunt heredes.
28 Qui ſint iudices feudi eccleſiaſtici,vel ſecularis.
29 Feudum,an veniat in petitione hereditatis.
30 Pater,an poſſit vni filio ſtipulari ita ꝙ alteri filio non queraꝛ.
31 Heres domini,an poſſit intentare contra vaſallũ fidelitatẽ quã pater eius intentauit.
32 Propter delictum vaſalli,an feudum confiſcetur.
33 Vaſallus,an preſumatur ꝓditor eo ipſo qđ contrahit parentelam cum inimicis domini.
34 Vaſallus permittens venire inimicos in territorio domini,an preſumatur proditor.
35 Dominus concedens caſtrum in feudum,an poterit cognoſcere de primis cauſis ruſticorum caſtri.
36 Seruitium preſtitum in feudo,an dicatur pretium vel merces.
37 Propter delictum,an poſſit fieri miſſio in rem feudalem.
38 Proprietarius,quam poſſeſſionem dicatur habere.
39 Nomen heredis prolatum ſine ſignificatiõe vniuerſali,qualiter accipiatur.
40 Filius inſtitutus in re certa vel minori parte,an ſuccedat cum fructibus in feudo.
41 Filia renuncians bonis paternis,an videaꝛ feudo renunciare.
42 Inceſtum committens,an ipſo iure perdat feudum.
43 Pactũ an ſit validũ qđ ꝓpter feloniã vaſallus nõ pdat feudũ.
44 Vaſallus ſuccedit dño,poſtea fiſcus (vt indigno) ei hereditatem aufert:an recuperat feudum.
45 Iuramentum fidelitatis,an poſſit preſtari per nuncium,vel ꝓcuratorem.
46 Dñs vendens caſtrum an intelligatur vẽdere iura infeudata.

a ¶Conteſtatio.adđ Bar.in.l.ij.j.đ fur.vſ.quero qũo.⁊ bal.ĩ addi.ad ſpe.⁊ in ti.de ap.ĩ.ij.add.ĩ.viij.char.verſ.iudicium.

Summa rerum. In tex.ibi:q̃ publice i d eſt vniuerſita-
tis vt ſequiꝛ.aliter ſumiꝛ publicum cũ dicimus flumẽ
publicũ.¶In verſicu.nec ad rẽ.Not.ꝙ aliud eſt res.
aliđ ius rei.vt hic.Aliđ rei.poſſeſſio.l.ſi duo.in ſi.j.vti poſſide.đ
1 vb.ſig.l.aliud.ĩ ſi.¶†Quero prĩo an in dubio res p̃ſumaꝛ eſſe
alicuius.Reſpondeo ſic,ſi ꝓphana res ẽ.C.vñ vi.l.ſi.nõ tñ pre
2 ſumiꝛ poſſeſſio niſi ꝓbeꝛ vſus.de vbo.ſig l.aliđ in ſi.¶†Scđo
q̃ro nunqđ bñficia eccleſiaſtica p̃ſumanꝛ vacãtia.⁊ vr ꝙ nõ niſi
appeant eſſe collata vel inſtituta alicui,c.j.extra de reg.iur.li.vi.

vł niſi qs ſit ĩ poſſeſſiõe.nã titulũ,bñficiũ nemo cogit oñdere ni-
ſi ſuo ſupiori,vt no.in.d.c.j. ¶ Tertio q̃rit,qd de gẽmis ⁊ lapi-
dibus pcioſis: Rñdeo,diſtingue loca vbi inuenit.nã ſi in litto-
re maris pſumunt nulli⁹ eſſe,ſecus ſi in agro alieno. Pecunia
nõ ſemper pſumit eſſe alterius niſi ſit theſaurus.inſti.eo.§.the-
3 ſauros. ¶ Sʒ pone,† in quodã nemore inueni ſaccũ pecunie,
vel annulũ pcioſum,⁊ cuius fuerit diligenter inquiſiui,⁊ repire
nõ potui.qd debeo facere:nũqd poſſuʒ mihi retinere,⁊ pſume
re ꝙ ſit habitũ p derelicto: Videt ꝙ nõ. vt inſti.eo.§.ſi. Econ-
tra: q̄ nemo eſt q aduocet,ego iuſte poſſideo.arg.l.j.in ſi.j. vti
poſ.⁊ qcqd ſit in iudicio aĩe,de aĩa nihil ad nos.i.ad forũ nrm
cauſarũ. vt no.in.l.j.C.e.in gl.q̃ incipit, intrãſitiue.Sʒ certe illa
glo.nõ vult dicere hoc:ſʒ vult dicere ꝙ ſiue aĩa ſit corporea ſiue
incorporea,nihil ad nos.non aũt vult dicere ꝙ de peccato ni-
hil ad nos.videt ergo cũ nõ ſit meũ ꝙ debeã conſignare epõ lo
a ci ꝙ det pauperibus.[a] ar.C.cõia de ſuc.aut. omnes peregrini.
¶ Quarto q̃ro, nũqd ille qui inuenit ſe in poſſeſſiõe feudi pſu
mat illud feudũ hr̃e de iure,ad hoc ſciẽdũ pmitte,ꝙ feudoꝝ aliõ
nouũ,aliud antiquũ.nouũ feudũ eſt qð nõ puenit a ſucceſſiõe
vel linea pgenitorũ. Antiquũ eſt qð a ſucceſſiõe pcedit,ſʒ deri-
uat in alios ſucceſſores,ſiue deſcẽdat ex ppria natura feudi ſiue
pacto.vt q̄ ad feminã deſcẽdit,vel ad natos p feminã,nã niſi a
primordio tituli ĩceperit forma,nõ trãſit ad feminã,nec ad ma
ſculũ deſcẽdẽtẽ ex femina ex ppria natura feudi. vt in tit. inci-
piũt ꝯſue.feudorũ.in.c.j.§.hoc aũt no.Sʒ ex pacto pt trãſmit-
ti,⁊ tũc dr feudũ antiquũ,q̄ nõ nouũ qm̃ acqſitũ a parẽtib⁹ vel
ab aliis ex ſua cognatiõe.ea.l.vt antiquet.Et eſt antiquũ q̄ ex
antiqua inueſtitura eſt q̃ſitũ.Et nõ reqrit noua ĩueſtitura ⁊ no
ua ſolutio de feudo.i.noua traditio.in ti.de feu.marc.c.j.in v̾b.
p inueſtiturã pr̃is ⁊ aui.col.x.⁊ de feu.cog.c. ſciẽdũ. Et hec eſt
4 dr̃ia,q̄ feudũ † antiquũ q̃rit ſine ĩueſtitura,tũ nõ ꝯſeruat niſi in
tra annũ petat ĩueſtitura,q̄ petere inueſtiturã eſt q̃ſi qdã cẽſus
deuotiõis ⁊ recognitiõis,q dʒ pſtari dño:⁊ ſi nõ pſtat,res inci
dit in cõmiſſum,q̄ cẽſus reuerẽtialis ⁊ pfeſſio cẽſualis,eſt omiſ
ſa.in ti.de phi.feu.alie.c.qm̃.Sʒ fundũ nouũ nõ q̃rit ſine ĩueſti
tura,nec trãſmitti pt,niſi qs ſit inueſtit⁹,vt in ti.q.mo.feu.ꝯſti.
pt.c.ſciẽdũ.⁊ inueſtitura eſt duplex.ſ.p aliqð ſignũ, vt p haſtã,
expſſo v̾bo inueſtiture.⁊ hoc nõ facit verũ feudatariũ,nec trãſ
mittit niſi apphẽſa poſſeſſiõe.nã feudi hec eſt natura,ꝙ nõ trãſ
mittit niſi ſit pleno iure q̃ſitũ p inueſtiturã.Et inueſtitura ĩ feu
do ppꝛie dr poſſeſſio.in tit.qd ſit inueſtitura.c.j.ius ergo feudi
vt trãſmittat,plenũ eẽ dʒ.Si eñ nõ eẽt ius plenũ:vaſall⁹ nõ pt
heredẽ ſuũ vaſallũ facere,ꝑ nec trãſmittere feudũ:⁊ eſt plena in
ueſtitura facta v̾bo ⁊ traditiõe q̃ ꝯtinet plenũ ius vaſallagij.Et
ſic vr̃ ꝙ infeudare ſit nudũ pactũ,qm̃ traditiõis expectat effe-
ctũ.j.ð pac.l.diuiſiõis placitũ.Et ſicut veſtit pactũ rei traditio
ne,ſic veſtit feudũ.ergo q nõ pt tradere corpalẽ poſſeſſionẽ,nõ
pt feudũ cõcedere.q̄ nõ intelligit dñs.⁊ in feudo antiq̃ natura
ei⁹ pmptior eſt ad trãſmittẽdũ q̃ in feudo nouo.ar.ð le.ij.l.pr̃.
§.qndecim.ẽt ad inueſtiẽdũ,q̄ noua nõ vr̃ inueſtitura p quã ve
tus inueſtitura cõſeruat vt in.c.j.p quos ſiat inue.co.x.⁊ ar.j.de
pa.l.ſi vn⁹.§.pact⁹ v̾.ꝙ ĩ ſpẽ.⁊ ar.ð feu.c.ij.niſi noua ĩueſtitura
eẽt noue forme ⁊ nature.ar.no.in.c.hi q.de pb.li.vj.⁊ adde alias
differẽtias de v̾.ob.l.ſi mihi ⁊ Titio.p Bar.ad.q.ergo ppoſitã
rñ.ꝙ vbi inuenit cẽſus pſtatio,ibi pſumit cã ⁊ feudatio.⁊ ſi fctã
ſit lõgo tpe aut ptextu certe cãe.quã cõſtat eſſe innalidã nihil
operat:vt.C.de pa.l.ſi certis annis.aut eſt dubiũ,⁊ tũc aut lon-
go tpe,⁊ preſumit cã vera q̃ allegat.vt.l.cũ de in rẽ v̾ſo.j.de vſu.
de agri.⁊ cenſi.l.litib⁹.⁊ hoc ſi detẽtor preſtitit.ſecus ſi ali⁹.vt.l.
põponius.j.qui.mo.vſufr.amit.ſi aũt modico tpe ſolutio ſit fa-
cta ſine ꝯfeſſione ſpecifice cãe nõ piudicat. ¶ Et not.cã inuali-
da ſuo cauſato non pbet effectũ.vt.j.de pact.l.tale pactũ.§. pe.
5 ¶ † Illud eſt no.ꝙ inueſtitura ſimplr facta ⁊ indiſtincte vide-
tur facta tm̃ de iuſto feudo nõ de iniuſto.tex.eſt no.x.co.in tit.
6 p q̃s ſiat inue.c.j.ij.rñ. ¶ † Quinto q̃ro nũqd in feudis hʒ lo-
cũ ius alluuiõis aluei vel inſule: Rñ.vt no.ſ. de leg.l. de qbus.
p Gui.⁊ alios. ¶ Sexto q̃ro iuxta fundũ feudalẽ,emi aliũ ĩ cõ
ſequẽtiã ipſi⁹,vł iuxta domũ feudalẽ emi hortũ. an erit feuda-
lis:⁊ vr̃ ꝙ ſic.de le.ij.l.cũ fund⁹.de leg.iij.l.pdijs.§. qui domuʒ.
Ꝯtrũ eſt verũ,q̄ eſt acceſſio diſcreta nõ ꝯcreta.⁊ iõ qð q̃ſiui vt p
priũ.erit ppriũ.nã ſepatarũ reꝝ ſepatuʒ eſt dñium,lʒ q̃nq̄ ſub
meo ĩcludaʒ ẽt alienũ.j.ð rei vẽ.l.marcell⁹.extra de poſtu. plat.
c.j. ¶ Septimo q̃rit,qd ſi nõ appareãt termini diſtincti:rñ. vt
7 no.j.de rei vẽ.l.ſi ĩ rẽ agat aliqs. ¶ Octauo q̃rit,qd ſi qs ĩ fun
do feudali facit caſtrũ: Rñ erit feudale,q̄ eſt acceſſio cõcreta.
ar.C.de iu.emph.l.ij.aliõ eſt tñ in feudo,q̄ dñs ad quẽ ex mor
te vaſalli reuertit,tenet pati melioratiões tolli,aut expẽſas red
dere.vt expſſe dr in.c.ſi vaſallus.in tit.hic incipit lex de cõſuet.
8 reg.co.x. ¶ † Nono q̃rit,an feudũ poſſit aſſignari ĩ ſolidũ vni
here.⁊ dic ꝙ nõ.C.fa.erc.l.ſi familie. Decimo q̃ritur,ſi feudo re-
nunciauit vnus in vita patris,⁊ alij fratres nolunt.an iſte ideʒ
poſſit redire ad feudũ: Rñd.vt nota.in ſimili p Guil.j. de pact.

a ¶ Pauperib⁹.vide tu Frã.arc.in.l.interdum.§.qð ex naufragio. de acq.poſ.⁊ qð ibi dixi in apoſt.⁊ Fed.in cõ ſi.xvij.

b ¶ C. que in eccleſiarũ.⁊ ibidẽ oĩno vide Fede.vbi plane.⁊ no.an ⁊ qñ renunciare poſſit ⁊ nunnulla alia ad materiaʒ feudi.

c ¶ Propter culpã vni⁹. facit ꝙ habet p Feli.i.c.cum ſup.circa me.ij.de offic.de lega.in ver.ij.allego vbi allegat eum Bal.dicẽtem in.c.j.qui.mo.feu.amit.ꝙ per negligentiaʒ vnius ex duob⁹ vaſallis non priuat alius q fuit diligens.

l.an⁹.⁊ eſt caſus q eſt in ti.de eo q fecit ſinẽ fratri agnato.c.tres
erãt fr̃es.col.x. ¶ Undecimo querit vni fratrũ feudũ datũ eſt
in pte:⁊ ille decedit abſq; herede an reuertat ad fr̃es.Et dic vt
no.in.d.l.ſi familie.gl.ibi ſentit qð nõ.ſed in contrariũ vr̃ caſus
9 in ti.de phi.feu.alie.p lotha.c.ſatis bene. ¶ † Duodecimo q̃ri
tur an inuito dño vaſallus poſſit renũciare feudo ⁊ vr̃ ꝙ ſic. q̄
pſona eſt obligata ppter rẽ nõ ppter pſonã. ergo ⁊c.ar.j.ð vſuf.
l.cũ vſufructuari⁹.⁊.x.col.ð ali.ꝯ inſti.lotha.§.ſi vaſallus.dic ð
b hoc vt no.extra de ꝯſti.c.q̃ in eccleſiaꝝ.[b] de dã.infec.l.ptor.§.ſʒ
edictũ.p Ja.de leg.ij.impator.§.qui centũ.p Dy.vide in ſpe.ð
cẽſi.v̾.itẽ pone quidã.⁊ ſpe.de feu.j.§.qm̃ v̾.xxviij.⁊ p Guil.de
ꝯſti.pe.l.lucius.⁊ per Arch.xxij.q.v.de forma. ¶ Decimoter-
tio q̃rit q fruct⁹ feudi,mortuo vaſallo ad heredes ei⁹ trãſmittã
10 tur. Rñ.vt no.j.de vſuf.l.defuncta. ¶ † Decimoq̃rto q̃ro an q
cõcedit fundũ in feudũ videat cõcedere fruct⁹ pẽdẽtes. Rñ.ſic
11 vt.l.ſi.§.j.j.q̃ in frau.cre. ¶ † Decimoqnto q̃ro ſi domin⁹ remit
tit vaſallo feloniã an dicat nouũ feudũ.⁊ dico ꝙ nõ niſi p nouã
inueſtiturã ſit factũ q̄ ceſſat reuerſa ad dñm poſſeſſio corpora
lis ⁊ dñs de nouo inueſtiuit vaſallũ vt no.j.de peculio.l.peculiũ
12 eñ.§.q hr̃s.in gl.ar.j.de pac.l.ab emptiõe. ¶ † Et no.ꝙ ſi pr̃ fa
cit de ſuo feudo inueſtiri filios ſuos in vita ſua ꝙ dictũ feudũ
nõ dr ppterea nouũ ſʒ antiquũ.vt in ti.de vaſallo decrepi.eta.c.
13 qdã,co.x.ꝙ eſt no. ¶ † Decimoſexto q̃ro ſi dñs liberat vaſallũ
ab oĩ ſeruitio an feudũ ſit extinctũ.⁊ dico ꝙ nõ. q̄ vaſallus p
meruiſſe nõ demeruiſſe pſumit.ð pac.ſi ꝯuenerit.j.ð vſuf.l.quo
ties.§.ſi colono.nõ ob.j.de exce.l.ſi.q̄ ibi pnia vtriuſq; ptis hic
meritũ ſeu ſatiſfactio gratuita ẽ ſibi pp meritũ.iõ remanet feu
dũ q̊ad alia ⁊ redit ad dñm mortuo vaſallo ſine herede. ¶ De-
cimoſeptimo querit nunqd habens inueſtiturã v̾boten⁹ abſq;
reali intermiſſione poſſit ppria authoritate poſſidere dic vt no.
Jo.extra de cõſue.c.ex pte.ecõtra ſufficit expſſa licẽtia vt mãda
14 tũ ſine inueſtitura:vt in.c.j.de cõſue.rec. feu.col.x. ¶ † Decio-
octauo querit an pupill⁹ poſſit aliquẽ de feudo inueſtire.⁊ di-
co ꝙ ſic ſi eſt maior infante ⁊ feudũ eſt antiquum ⁊ tutor aut iu
dex cõſentit in defectũ tutori.nã pupillus nouã rẽ nõ facit ſed
q̃ eſt conſeruat ⁊ cuſtodit:vt in.c.inueſti.§.ſiue.per quos ſiat in
ueſtitura.col.x.⁊ ar.de aqua quoti.⁊ eſti.l.j.§.pmittitur.⁊ extra
de feud.c.ij.ſecus in nouo feudo.q̄ alienare nõ põt ĩmobilia vł
quaſi vt iuriſdictionẽ ⁊ panes ciuiles ſine iuſta cauſa decreto iu
15 dicũ approbata vt.l.lex q̃ tutores. ¶ † Decimonono q̃rit an
adultus poſſit ſuos vaſallos liberare a fidelitate.⁊ dic idẽ ꝙ in
16 ſeruis:vt.l.ſi minor.j.de ſer.expor. ¶ † Uigeſimo querit an in
fans poſſit de feudo inueſtiri ⁊ dico qð nõ:q̄ in inueſtitura eſt
17 opus v̾bis ergo ⁊c.ar.j.de ver.ob.l.mulier. ¶ † Uigeſimoprĩo
q̃rit ſi vaſall⁹ nõ pſtat obſequiũ.an dñs poſſit ſua ppria autho
ritate expellere ipʒ.⁊ dico ꝙ ſic:vt no.j.vſuf.queãd.ca.l.vſufru-
18 ctus nomine. ¶ † Uigeſimoſecundo q̃rit an omnib⁹ hr̃dibus
dñi ſit pſtãdũ iurm fidelitatis.⁊ dico ꝙ ſic. vt not.j.de vſu.l.ſi
19 cui⁹. ¶ † Uigeſimotertio q̃rit ſi fr̃es ꝯmittũt inter ſe bellũ an
vaſall⁹ teneat aliquẽ iuuare vel gratificari.⁊ dico ꝙ nõ q̄ inui-
cẽ ſibi obſtãt.j.de here.inſti.l.inuicẽ.Sʒ ſi quidã terti⁹ facit eis
bellũ debet gratificari ſi nõ põt iuuare oẽs,j.ad ſilr.l. ſi quis in
grau.§.ſi cũ oẽs.⁊ bñ facit gratificãdo digniori ⁊ ſeniori:vt.j.ð
pac.l.maiorẽ.l.ſin.j.de fide inſtru.vel ei q eſt ſibi magis coniun-
ctus.arg.l.j.de priui.credi.⁊ facit qð no.in.l.ciues.C. de inco.li.
xij. Uigeſimoquarto querit vaſallus pmiſit dare dño vnũ mi
litẽ in oĩ guerra ſua:deinde inter dñm ⁊ ipm vaſallũ orit guerra
an teneat dare ipm militẽ,⁊ vr̃ ꝙ ſic.ſicut ſi pmiſiſſet.x. nam cũ
habeat feudũ ĩpẽdat ſeruitiũ.ad hoc.j.de condi.inde.l.frater a
fratre.§.porro.In contrariũ vr̃ ꝙ contra ſeipſum pmiſiſſe non
videt de pec.leg.l.peculiũ.§ ſicut.C.ð ſol.l.inquiſitio veritatis.
nec ꝯ alios de ſanguine ſuo quoꝝ pt iniuriã ppulſare.j.de iniu.
l.lex cornelia.in prin.C.de exc.tu.l.humanitatis. nec ꝯ patriam
q̃ eſt oĩ perſona maior ſcḋm oẽs ⁊ hoc ſi guerra nõ ꝯcernit feudũ
ſi aũt naſcit ⁊ feudo tũc illa qð determinat,p.l.j.de verb.obli.l.
20 vẽditores. ¶ † Uigeſimoquinto querit an platus de antiquo
feudo poſſit ſuos cõſanguineos inueſtire.⁊ dicit Jac.de bel.ꝙ
ſic:q̄ nõ eſt ſuſpicio ꝙ ius eccleſie ſiat deteri⁹.⁊ idẽ ĩ antiq̃ ẽphi
teuſi cũ nõ ſit phibitũ.imo fauorabilior dʒ eſſe qs ſuis q̃ extra
neis:vt.l.antepe.j.de pac.in.ij.lec.ſec⁹ ſi geſtit aliquã rẽ de nouo
facere feudalẽ vel ẽphyteuticã.C.de ſac.ſan.ecc.aut. qbuſcunq;
modis. Uigeſimoſexto q̃rit ſi vni dñorum vaſallus pſtat iuſm
alij non an pdat totum feudũ.⁊ dic vt colligitur ⁊ not.j. ſi quis
cau.l.ſi ſeruus.§.ſi plurĩu. ¶ Uigeſimoſeptimo q̃rit ſi duo ſunt
heredes vnius vaſalli ⁊ vn⁹ iurat alius nõ,nunqd totũ feudũ
c reuertat ad dñm ppter culpã vnius[c] ⁊ dic vt no.j.cõi diui.l. cõi
21 diuidundo.in pn. † Uigeſimooctauo querit vtrũ culpa patris
noceat filio,⁊ dic ꝙ nõ.j. de ſena.l.emãcipat⁹.§.ſi.text.dicit qð
nocet filio.ſʒ aliis agnatis nõ nocet:vt in ti.ſi vaſallus feu. pnci.
22 cui debeat defe.c.j.co.x. ¶ † An delictũ filij añ mortẽ pr̃is ſibi
noceat.dic ꝙ ſic.ſi delinquit in dñm in tit.de capi.q cur.vend.c.
queſitum.ar.cõtra.j.man.l.ſi tibi.§.is cuius.⁊ ibi nõ eſt delictũ
naturam

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

naturã rei hic ſic. ¶ Uigeſimonono ꝗrit̃ ſi petῦ fundũ vt feu-
dũ an potero poſtea petere vt allodiũ ⁊ dico ꝙ ſic. vt no. C. de i
23 ge. ma. l. pe. ¶ † Trigeſimo ꝗrit̃ an in feudo habeat locum ius
a accreſcẽdi dic vt de v. ob. l. ſi mihi ⁊ titio.[a] p Bar. ¶ † Trigeſi
24 moprimo ꝗrit̃ an qs poſſit p̃ſcribere feudũ ꝓ ſe ⁊ ſucceſſorib⁹
ſuis. dic ꝙ nõ ſꝫ ꝓ ſe tantũ: q2 ipſe ſol⁹ poſſidet. ar. de iti. actuꝗ
priua. l. j. §. iulian⁹. Sol. poſſeſſor p̃ſcribit feudũ ẜm naturã feu-
di. Et iõ quaten⁹ eſt tranſmiſſibile indiſtincte ꝯceſſum eaten⁹
põt opari p̃ſcriptio ⁊ nõ plus. ⁊ ſic p̃ſcriptio opat̃ ⁊ equiparat̃
facto appoſito iuxta naturã rei: nõ ſupra vel ꝯ. ¶ Et no. ꝙ ille
qui poſſidet feudũ. xxx. ann. ſine inueſtitura p̃ſumit̃ iuſte poſſe
diſſe vt in. c. iiij. §. ſi qs. xxx. ſi de feu. cõtrouer. fue. col. x. ⁊ preſũ-
mit̃ voluntaria inueſtitura. neceſſaria autẽ inueſtitura minori
tpe p̃ſumit̃. C. de pe. he. l. ſi fili⁹. C. cõi di. l. pe. ⁊ l. vj. j. de acq. her.
25 ¶ † Et no. ꝙ iuſ m fidelitatis parit̃ cũ fama dñi finit̃. ſ. cũ ex-
cõicat⁹ eſt dñs: ſꝫ pariter cũ fama reſtituit̃: vt in ti. hic finit̃ lex.
26 c. dño guerrã. ⁊ i ti. p quos fiat ĩueſti. c. nl'la. ivl. gl. co. x. ¶ † Tri
geſimoſcdo ꝗrit̃ an poſſum vaſallos meos vẽdere duriori dño q
ipſos puniat grauiori ẜuitute dic vt no. j. de fidei. lib. l. inuitus.
27 in ſpe. de feu. §. xxix. ¶ † Trigeſimotertio ꝗrit̃ an feudũ tranſ-
eat ad filios vel agnatos q nõ ſunt heredes. dic vt in ſpecu. de
feu. v. xxxvij. ⁊ facit ꝙ no. in ti. de capi. q cur. vẽ. c. fili⁹. col. x. ⁊ ĩ
aut. de nõ alie. §. emphyteuſim. ⁊ ꝙ no. j. de pac. l. ſi tibi. §. ſi pa-
ctus. ⁊ l. ſi tale pactũ. §. ſi. diſtingue inter filios ⁊ agnatos. nã ad
filiũ nõ trãſit niſi ſit heres: q2 originẽ habeat a p̃re. ſed ad agna
tũ ſic tñ eo volente fili⁹ dꝫ inueſtiri lꝫ nõ ſit heres: vt in ti. an ſit
agnat⁹ vel fili⁹ defunc. §. ſi ꝯtigerit. col. x. ¶ Trigeſimoquarto
ꝗrit̃ ſi nõ eſt facta mẽtio filioꝝ. ſꝫ dictũ eſt ꝓ heredibus qbuſcũ
ꝗ. vtꝝ h̃ adiectio porrigat feudũ extraneis h̃'dib⁹. rñdeo col-
lige ex not. p Cy. de ope. lib. l. liberti. ⁊ dic oẽs cõtineri. vt in. c. j.
28 de feu. nõ habente ꝓpriã feu. naturã. §. j. col. x. ¶ † Trigeſimo
quinto ꝗrit̃ q ſint iudices feudi eccleſiaſtici vel ſecularis. dic ex
tra de iudi. c. ceterũ. p Innoc. ¶ Et no. ꝙ pares curtis dñr alij
vaſalli eiuſdẽ dñi ſi p̃ſtiterũt iuſ m fidelitatis al's nõ dicunt̃ pa
res curtis. de h̃ no. ibidẽ in nouella. in. c. ceterũ. Et eſt text. in. x.
col. ſi de inueſtitu. inter dñm ⁊ vaſallũ. c. ſi inter dñm. ¶ Trige
ſimoſexto ꝗrit̃. duo ſunt dñi indiuiſibilis feudi: vaſallus cõmi-
ſit feloniã: vn⁹ vult remittere alter non, ꝗrit̃ qd iuris. Rñde vt
29 no. in ſil'i. C. de lib. ⁊ eorum libe. l. ij. ¶ † Trigeſimoſeptimo que
rit̃ an veniat feudũ in petitiõe h̃'ditatis. dic vt no. j. de pe. her.
30 l. itẽ vidẽdũ. §. ſi. ¶ † Trigeſimooctauo ꝗrit̃ an in feudo p̃r poſ
ſit vni filioꝝ ſtipulari ita vt alteri filio nõ ꝗrat̃. Rñ. ſic. vt no. C.
de coll. l. pactũ. ⁊ ſic eqpat̃ pacto. de v. ob. ꝯtinuus. §. ſi. ⁊ l. au⁹.
31 j. de pactis. ¶ † Trigeſimonono ꝗrit̃ an heres dñi poſſit inten
tare fidelitatẽ ꝯ vaſallũ quã p̃r eius intẽtauit. Rñ. dic vt. C. de
reuo. dona. l. ſi. C. de inoffi. teſta. l. oĩmodo. C. de decur. l. antepe.
32 lib. x. ¶ † Quadrageſimo ꝗrit̃ an ꝓpter delictũ vaſalli feuduꝫ
b ꝯfiſcet̃ ⁊ dico ꝙ nõ.[b] q2 cõditio dñi efficeret̃ deterior: qđ eẽ nõ
dꝫ ĩ ti. de ꝓhi. feu. alie. p lothariũ. c. j. col. x. ſꝫ cũ pro mortuo ha
beat̃ penitus redit ad ſuã ꝓprietatẽ. nã cũ fiſcus nõ poſſit eẽ fi
delis ſuoꝝ inferioꝝ nec eſſe ſeruitio perſonali. ergo nec in feu-
do ſuccedit. de damno infecto. l. ſi finita. §. ſi aqua. p Bar. ĩ aut.
de alie. ⁊ emphyteu. §. j. ⁊ argum. C. de vſuſru. l. corruptionem.
33 ¶ † Quadrageſimoprimo ꝗrit̃ an vaſallus p̃ſumatur ꝓditor
eo ipſo ꝙ facit ligã cum inimicis dñi vel ſi ꝯtrahit parentelã cũ
ipſis. dic vt no. j. de offi. prefe. vrb. l. j. §. cũ patronus. C. de inof-
34 fi. teſt. l. liberi. ¶ † Quadrageſimoſcdo querit̃ an ſi ꝑmiſit veni
re inimicos in territorio dñi p̃ſumat̃ ꝓditor. ⁊ dic vt not. in. l. ſi
qs a barbaris. C. de re mi. lib. xij. Et no. qui mecũ eſſe tenetur ſi
mecũ nõ eſt, ꝯtra me eſt. C. de iude. l. celicolarũ. ſecus ſi nõ tenet̃
ex debito mihi vt no. j. de reg. iur. l. culpa eſt. Et an q ꝓdit ĩpa-
torẽ amittat feudũ eccleſie. ⁊ dic qđ nõ niſi p ſñiaꝫ eccl'ie. Et iõ
ſi eccleſia abſoluit eũ nõ ꝑdit. vt in. c. paſtoralis. de re iudi. ĩ cle.
35 ¶ † Quadrageſimotertio querit̃ an dñs q ꝯceſſit mihi caſtrũ
in fundũ poterit cognoſcere de primis cauſis ruſticoꝝ caſtri. ⁊
dico ꝙ non: q2 ego habeo iura vtilia cũ vtilitate in effectu ideo
preferor. qñ autẽ ſunt duo quorum qlibet hꝫ ius efficax melior
36 eſt p̃uenĩetis ꝯditio: vt no. j. de pac. l. ſi cũ emptore. ¶ † Qua-
drageſimoquarto ꝗrit̃ an ſeruitiũ ꝙ preſtat̃ pro feudo dicat̃ p̃
ciũ vel merces. Rñ. nõ dr̃ precium: q2 non rñdet rei. Itẽ non dr̃
merces: q2 nõ correſpõdet fructib⁹ iuxta not. j. de ſupfi. l. j. Et
ideo potius ſeruitiũ nuncupat̃. ar. j. de ꝯdi. l. ſi nõ ſortẽ. §. liber-
tus Et ſcias ꝙ nihil eſt ita ꝓportionabile reb⁹ ſicut pecunia. j.
de fideiuſ. l. ſi ita fideiuſſorẽ. ⁊ iõ ſine pecunia nõ eſt v̓a emptio
nec vera locatio. j. de preſcrip. verb. l. naturalis. §. at cum do.
37 ¶ † Quadrageſimoquinto ꝗrit̃ an ꝓpter delictum poſſit fieri
miſſio in rẽ feudalẽ. ⁊ circa hoc vide ꝙ no. in ſil'i. j. de acq. he. ꝑ
h̃'de. §. ſi qs tñ Et no. ꝙ ſi aliqs acqrit feudũ ꝓ ſe ⁊ cui ꝯcede-
re voluerit: hꝫ alienãdi ptãtẽ liberã qad hoc vt nõ teneat̃ requi
rere dñm ſed nõ liberã. i. cõtra iura dñi nã nõ põt facere condi-
tionẽ dñi deteriorẽ. primũ ꝓbatur in. c. ſi qs a lege. de feudo nõ
habente propriam naturã feu. ſcõm probat̃ de prohi. alien. feu.

p lotha. c. j. ¶ Et not. ꝙ ſi qs accepit feudũ: ſic accipio ꝓ me ⁊
meis ſucceſſorib⁹ in infinitũ. intelligit̃ de ſuis ſanguine ſuo nõ
de alio ſanguine. vt ĩ. d. ti. de ꝓhi. feud. alie. c. ij. §. ſi. nec p̃t vẽdere
irreqſito dño q2 his v̓bis ſucceſſor me⁹ ſignificat̃. de edẽ. l. que-
38 dã. §. j. ¶ † Quadrageſimoſexto ꝗrit̃ quã poſſeſſionẽ hẽat pro
prietari⁹. rñ. imaginariã q̃ ciuilis dr̃. ſꝫ corpalis. poſſeſſio q̃ natu
ralis dr̃ eſt penes vaſallũ: vt no. j. cõmo. ſi vt certo. §. ſi duob⁹ ve
hiculũ. Et no. ꝙ finito feudo iſta ciuilis ſtatiꝫ trahit ad ſe natu
ralẽ ⁊ ꝯ qñꝗ naturalis trahit ad ſe ciuilẽ. j. de acq. poſ. l. ſꝫ ⁊ ſi
nolit. ¶ Quadrageſimoſeptimo ꝗrit̃ an ſi vaſall⁹ de facto alie
nauit: tñ dño p̃ſtitis ſeruitiũ dñs ĩtelligat̃ eẽ ĩ ſolita poſ. ⁊ vr̃ ꝙ
ſic, vt. j. de vſuf. l. arboribus. §. ſi. ſꝫ loqt̃ in poſſeſſiõe perſonarũ
⁊ hoĩm. ſecus vr̃ in rebus inanimatis. j. q. mo. vſufruc. amitta. l.
39 pomponius. ¶ † Quadrageſimooctauo querit̃ qũo nomẽ he
redis ſimpl'r ꝓlatũ ſine ſignificatione vniuerſali, oĩs, vel. qlibet,
accipiat̃. Rñ ẜm ipſi⁹ feudi naturã. l. ex facto. §. ſi. ad treb. per
40 Dy. ⁊ Cy. ¶ † Quadrageſimonono ꝗrit̃ an fili⁹ ĩſtitutus in re
certa vl' minori pte ſuccedat cũ fratrib⁹ ĩ feudo equis portioni
bus: Rñ. vt no. p Bar. de ope. lib. l. vt iureiu. §. ſi liberti. Et vide
41 no. in Spe. de teſt. §. j. ver ſꝫ pone. ¶ † Quinquageſimo ꝗritur
an filia que renunciauit bonis paternis videat̃ renũciare feudo
qđ poſtea pretendit ex morte fratrum. Añ. vt no. in ſimili. j. de
pact. l. tres fratres. de ver. ob. l. qui rome. §. duo fratres. ⁊ dic ꝙ
no. de leg. iij. l. Paulo Callimacho. §. j. ⁊ eſt tex. ꝙ nõ. de eo q ſi
42 nem fecit agnato. c. j. col. x. ¶ † Quinquageſimo primo querit̃
vtrũ cõmittẽs inceſtũ ꝑdat ipſo iure feudũ. ⁊ dico ꝙ ſic. in aut.
de inceſtis nup. in prin. ⁊ lꝫ papa diſpenſet quoad mr̃imonium
non propterea recuperat̃ feudum ꝙ vel alij eſt apertũ vel redit
ad primã materiã. i. ad naturã ⁊ proprietatẽ. vnde fuerat diſceſ
ſum. ar. in. c. ꝙuis. de reſcrip. li. vj. ⁊ qđ no. de lib. ⁊ poſthu. l. gal
43 lus. §. ⁊ quid ſi tantũ. ¶ † Quinquageſimoſecundo querit̃ nũ
qd valeat pactũ ꝙ ꝓpter feloniã nõ perdatur feudũ ⁊ videt̃ qđ
non: q2 aperit viã delicto. j. de pac. l. ſi vnus. §. illud nulla. §. ſeq.
In ꝯtrariũ v̓r̃ p. l. ij. C. de iure emphy. ſolu. ſi eſt felonia in omit
tendo valet pactũ. arg. j. ad ſil'l. l. diuus. ſecus ſi in committẽdo
Certe. l. diu⁹. nihil facit: q2 ibi loquit̃ poſt factũ in quodã deli-
cto ꝙ ex priuilegio dñi eſt delictũ non ex ſui natura. hic vero lo
qmur añ factũ. vt in. d. §. illud. Et ideo aut talis felonia ẽ factũ
crimen. ⁊ nõ poteſt ante factũ indulgeri. aut nõ eſt crimẽ: ſꝫ eſt
forte omiſſio exhibende reuerẽtie: ⁊ tũc vꝫ pactũ: q2 reuerẽtia q̃
debet̃ iure ꝯctus ⁊ nõ iure pſone põt remitti. arg. not. j. de pac.
l. qs crediderit. ⁊ fraudibus renunciari non poteſt vno ſciente
⁊ altero. i. eo qui renunciat ignorãte: vt no. j. de pac. l. paciſci. ſeẜ
vtroꝗ ignorãte ſic: q2 nõ fraudat ſi factuꝫ ignorat vt. j. de trãſ.
44 l. de his cõtrouerſijs. ¶ † Quinquageſimotertio ꝗrit̃: vaſall⁹
ſuccedit: dño poſtea fiſcus ei' hereditatẽ abſtulit vt indigno an
recuperat feudũ. ⁊ dico ꝙ nõ, vt. l. ꝓpter veneni. §. nepotis. j. ad
ſil'l. ⁊ adde quod no. C. de inof. teſta. l. ſi maritus. per glo. ⁊ Cyn.
¶ Quinquageſimoquarto querit̃ ponamus quod ſit tale feu-
dũ in quo habeat locũ ius accreſcẽdi nunqd ſi quiſpdat partẽ
ſuã ⁊ ei alia accreſcat ⁊ collige reſpõſionẽ. p. l. j. de vſuf. l. ſi titio.
§. vſumfructũ. illud eſt certũ ꝙ eã portionẽ quam ſemel amiſit
nunꝗ recuperat ipſo iure accreſcẽdi. j. quib. mo. vſuſſ. amit. l. ſi
cum in annos. §. pe. verſ. placet em̃. iura em̃ extincta non reſuſci
tantur p̃ſertim q̃ natural'r ſunt extincta. ar. e. ti. l. ſub cõditione.
⁊. l. ſi tibi ⁊. l. cũ vſuf. §. j. ¶ Quinquageſimoquinto queritur ꝙ
ſeruitiũ debeatur ante promiſſum in longo tpe preſtitum ⁊ lon
giſſimo. dic vt. j. qb. mo. vſuſſ. amit. l. q vſumfructũ. ⁊ facit in rõ
ne ſui. j. loca. cum in plures. §. lege. dicta. ⁊. j. de proba. l. procula.
45 ¶ † Quinquageſimoſexto ꝗrit̃ an iuſ m fidelitatis poſſit p̃ſta
c ri p nũciũ vel ꝓcuratorẽ.[c] ⁊ credo ꝙ nõ: q2 habet annexã reuerẽ
tie exhibitionem que in preſentia perſonarum fieri debet ſicut
ſi tenetur dñm aſſociare nõ poterit mittere procuratorem vt in
operis dicimus ĩ. d. §. libertus. Fallit qñ iurat vniuerſitas ciui
46 tatis vel caſtri, vt dic vt ĩ ſpe. de feu. §. ſi. ¶ † Et no. quod domi
nus qui vendit caſtrum ſeu curtẽ ſuã nõ intelligit̃ vẽdere infeu
data in tit. de capi. qui cur. ven. c. quidam. ⁊ ar. de regu. iur. l. qui
cum alio hec dixi ſup hac. l. que tractat de vniuerſali ⁊ particu-
lari dominio ⁊ licet non multum pertineat tamẽ alibi in. ff. ve-
teri melius non cadebant.

Additio Baldi.

Summa. Quinque modis dicit̃ res eſſe in bonis nulli⁹: vt not. Archi. j. di. c.
ius añt. Idẽ adde qđ no. Arch. xij. di. illud. ⁊ Inno.
de cle. nõ reſi. c. clericos. Bald. ¶ Nunqd ꝓhibitus
alienare poſſit hr̃e ꝓ derelicto. dic qđ nõ: q2 hoc gen⁹ eſt alienã
di. l. qđ ſeruus. de ſtip. ſer. ¶ Item an ille qui occupat rem habi
tã pro derelicto habeat eaꝫ inſinuare ſicut inſinuat̃ donatio. dr̃
hic Suili. ꝙ ſic. per eandẽ. l. Sed videtur primum eſſe falſum q2
alienare per viã tranſfuſionis in alterũ ⁊ amittere per modum
habẽdi rẽ ꝓ derelicto ponuntur vt due res ſpecie differẽtes. ſ.
de le. l. ſi. Sꝫ dic ꝙ lꝫ ĩ ſpecie differãt tñ ĩ effectu eiuſdẽ ꝓductio

a ¶ Et titio. Et ibidez vide. d. Alex. ꝺ imo. ꝙ ſic: ſi ſit conceſſuz a principe non ſi a b ĩferiore. ⁊ adde pau. de ca. ĩ ꝯſi. clvj. ⁊ ſe. ⁊ do. Alex. plenius in cõſil. cciij. ij. parte.

b ¶ Qđ nõ. Uide Fel. ĩ. c. v̓gentis. circa prin. ꝺ he re. ⁊ qđ ibi dixi in apoſtil.

c ¶ Procuratorẽ. ad de Lud. ⁊ do. Alex. de Imo. ĩ l. qui bõa. §. qđ alienat. de dã. infecto. et Bal. in. c. j. vlti. col. quo tẽpore mil. ⁊ in c. j. §. ſi. per quos ſi. inue.

nis cõcordãt.⁊ iđ ꝓhibito aliquo, ꝓhibitũ videt͛, ⁊ id ꝑ quod ve-
nit ad effectũ ꝓhibiti. vt no. Dy. in. l. codici. §. inſtituto. ⁊ Cyn.
in. l. manumiſ. Item an dictũ Guil. ꝓcedat in ſtatutis inſinua-
tionem donatoris exigẽtibꝰ. ⁊ dico ꝙ nõ, q͛ non eſt proprie do
natio habere ꝑ derelicto, ſed improprie: q͛ non cadit in contra
ctum. de don. ſilius. §. ſic enim. ❡ Item habitus pro derelicto
eſt ſine domino, ergo non dicitur alienatus. vt nota. ſ. de ſtatu
hominum. l. iij. §. j.

QUedam naturali iure. Dicit hic quod mare eſt ꝯmune. ❡ Quero quomodo intel
ligatur, dic ꝙ eſt cõe quoad vſuz, ſed proprietas eſt
nullius. ſicut aer eſt cõis vſu, ꝓprietas tñ eſt nullius ſm Iaco.
de ra. ſed iuriſdictio eſt Ceſaris.[a] ⁊ ſic iſta tria ſunt diuerſa. ſ. ꝓ
prietas, vſus, iuriſdictio, ⁊ ꝓtectio. Bald.

a ❡ Ceſaris. adde qđ mare adriaticũ a pte orietali eſt de iuriſdictiõe venetorũ ex preſcriptiõe pro quo vide Feli. in. c. ꝯ quarta. ĩ vlti. colũ. circa mediũ. de preſcri. vbi ſe remittit ad ana. in c. j. vel. ij. ꝯ cle. vend.

NEmo. Dicit gl. ꝙ flumĩa q̃ ad tps fluũt puta rapo, ⁊ meloncellus, ſunt priuata. er-
go non dant ius alluuionis. nam cum ad ſimilitu-
dinem priuati hoĩes redigant͛ ius cenſendi, non ha-
bent, ſ; publica flumina ad inſtar cenſitorum, qui habent pu-
blicum officium rediguntur. l. ergo. §. pe. j. de acq. rer. domini. ⁊
dic vt. ſ. in rub. qđ eſt no. Bald.

1 ☞ Aqua fluminis, an concedatur occupanti.
2 Proprium flumen, eſt eatenus, quatenus in tuam ingreditur.
3 In publico flumine nemo poteſt priuata authoritate edificare
clusam.
4 Conditio prohibentis eſt melior in fieri prohibitis.
5 Molendinum quando licite poſſit fieri in flumine.
6 Aquam quis dicatur occupare.
7 In ripa Titij, an Sempronius poſſit apodiare.
8 An liceat facere pontem ſuper viam publicam.

ITem lapilli. Dicit gloſ. ꝙ cõia conce-
dunt͛ occupanti, qđ in-
tellige de rebꝰ mobilibꝰ. vt de gemmis ⁊ lapidibꝰ ꝑ-
cioſis, ſed immobile ⁊ ꝑpetuo cõe vt aer, ⁊ mare, oc-
cupari nõ põt, aliquid tñ ex eo eſt occupabile, puta aqua ex q̃
fit ſal, ⁊ tũc tale ſal fit occupantis ⁊ facientis. ſi aũt ſtares mille
annis cũ naui ſuper fluctibꝰ maris, nihil ꝓpterea proprietatis
acquireres. vt. j. qb. mo. vſuſ. amit. l. ſi ager. ibi, nec piſcando. ⁊c.
Item dicit glo. ꝙ alueus fluminis eſt publicꝰ. ſed aqua ẽ cõis.
Et hoc eſt mirũ, nã ſupficies vr̃ ſeq naturã ſoli, dic ergo ꝙ ſicut
aqua eſt cõis ⁊ efficit͛ occupãtis id eſt exportãtis ſecum. Ita ĩ
arena aluei extracta de alueo, ſed dum coheret glebe ſue, nõ di-
1 citur occupãtis ſm Mar. ſil. ⁊ Cy. ❡ † Itẽ no. ꝙ gl. dicit ꝙ aq̃
fluminis conceditur occupãti, qđ eſt no. dignũ. ergo põt amo-
ueri de loco ſuo ⁊ occupari niſi ob id eius flumĩs vel alterius in
quo illud flumẽ ingredit͛ deterior nauigatio fieret. j. de flumi. l.
quominꝰ. ꝙ aũt fiat deterior ꝓbari dz ꝑ agentẽ, q͛ quicũq; im
pugnat aliqđ factum qđ põt fieri iuſte ⁊ iniuſte, dz ꝓbare cãm
quare ſit iniuſtũ. j. ꝓ ſoc. l. merito. C. de pet. here. l. poſt motam.
Et hoc facit ad. q. de duobus molendinis de qua dixi. ſ. ĩ rub.
⁊ no. in Spe. de cauſa poſ. §. vero. ⁊. j. de flu. l. quominꝰ. per Bar.
⁊ vltra iã dicta addã ſex cõcluſiones. ❡ Prima cõcluſio eſt, ꝙ
in proprio flumine. i. quatenus ſua poſſeſſio ſe ꝓtendit, qs põt
facere velle ſuum ⁊ cõtinere aquã, q͛ rei ſue quiſq; eſt modera-
2 tor ⁊ arbiter. ❡ † Scđa ꝯcluſio ꝙ ꝓpriũ flumẽ eſt ſc; eatenꝰ
quatenus in ſuo ingredit͛ qđ non ſemꝑ fluit, vt ſunt gurgites
⁊ q̃dam foſſata q̃ cãm ꝯtinuã nõ habent. que eñ ſepe areſcunt
3 publica nõ ſunt. vt not. j. eo. l. nemo. ❡ † Tertia cõcluſio eſt, ꝙ
in publico flumine nemo põt priuata authoritate edificare clu
ſa; nec aliquid aliđ nec vt ſibi ꝓſit nec alij obſit, q͛ lex ꝓhibet.
de vac. l. iuris gẽ. §. itẽ ſi paciſcar. ⁊. j. de flu. l. j. ⁊ ne qd in flu. pu-
4 bli. l. j. ❡ † Quarta ꝯcluſio eſt, ꝙ in fieri ꝓhibiti melior eſt cõ-
ditio ꝓhibẽtis, maxime ſi t; locũ defenſoris. ❡ Quinta cõclu
ſio eſt, ꝙ añ factũ qđ fit in publico qlibet põt ꝓhibere, ſ; poſt fa
ctũ non põt deſtruere, q͛ qui fecit eſt in poſſeſſione poſtq̃ fecit.
Vñ opz recurrere ad interdicta ꝓut formata ſunt a ꝑtore, tam
in agẽdo q̃ excipiendo. j. de flu. l. j. §. Labeo. ❡ Sexta cõcluſio
eſt, qđ iniuſtitia ex parte actoris, ⁊ ex pte rei ꝑualet reus iuſte ſe
defendit ſi actor male petit. j. ne qd in loc. publi. l. j. §. idẽ ait. in
pari cauſa iuſtior eſt poſſeſſor. l. j in fin. j. vti poſ. ⁊ qualiter intel-
ligat͛ par cauſa, vide per Guil. j. de pactis. l. ſi quis crediderit.
❡ Ex his colligit͛ talis diſtinctio, aut flumẽ erat priuatũ illiꝰ
qui primo habuit ⁊ illius qui molendinum ſecundũ fecit. ⁊ tũc
ipſe poteſt in ſuo licite facere, etiam ſi alijs noceat, q͛ nulla; dz
ſeruitutẽ ⁊ liberu; predium h;. de dã. infe. l. fluminum. §. ſi, ⁊. l.
Proculꝰ. ⁊ ſicut domum meam poſſum altius tollere, l; tuam
obſcurem. etiã ſi hoc facio ſolũmodo vt tibi noceam ſecundum
quodã. nam libera dominia lex non coercet dũ tamẽ in alueum
non immittatur, vt. l. ſicuti. §. ariſto. j. ſi ſerui. vẽd. Et eſt ſimile ſi
ex agro tuo vene aquarum veniant in predium meum. nã illas

b ❡ Preſcribere. Adde qđ tale ius pſcribit͛ tanto tpe qđ nõ ſit memoria in ꝯtriũ. vt p Bar. cepo. ꝯ ſerui ruſt. pdio. tit. de aq̃ductu. ver. aduerte q͛ ⁊c.

venas in tuo ꝑcidere potes ⁊ in tuũ puteum etiã ſi ſit tibi inuti
lis coercere: vt in meũ deinceps nõ fluat: q͛ mihi nullã ſeruitu-
tem dz ⁊ paria ſunt iura ſuper terram ⁊ ſubtus terrã. C. de inter
dic. l. j. Sed Dyn. in dicta. l. fluminum. §. ſi. videtur dicere quod
nõ poſſit ſi principaliter id eſt maxime fit ad nocendum vicino
q͛ non eſt malicijs hominũ indulgẽdum: vt. l. in fundo. ff. de rei
ven. Item q͛ tenet͛ quis procurare vtilitatẽ ꝓximi ſui. ⁊ qđ ipſe
ſibi ipſi nõ noceat. j. de aqua plu. arcen. l. ij. §. itẽ varus. tu diſtin-
gue nã ſi aqua naſcitur in predio tuo potes mihi impedire: q͛
beneficio tuo id eſt predij tui habeo. Sed ſi ad agrum tuũ aliũ
de venit tũc vere bñficiũ cũ tibi nõ proſit ⁊ mihi noceat auferre
non potes. illud autem eſt notandum qđ in dubio vnuſquiſq;
preſumitur facere principaliter propter ſe ⁊ nõ per iniuriã ſecũ-
dum Dy. in. d. l. fluminũ. §. ſi. Et hoc de priuato flumine qđ eſt
qđ areſcit vel puſillũ aque in eſtate continet vt vix te laues in-
terdũ ibi: nã hoc nõ eſt aptũ natum eſſe ad publicum bonum.
❡ Aut flumen eſt publicũ in quo ſit ſicut eſt cõmune flumẽ qđ
ꝑpetuo currit. l. j. §. j. de flumi. tunc ei qui habet molendinum le
gitime alius nõ poteſt impediendo aquam lucru; auferre etiã
ſi faciat vt ſibi proſit vt. l. ij. §. merito. j. ne quid in loco pub. na;
qui plus equo vult ſibi ꝓdeſſe dicit͛ ĩiuriã alteri facere propter
modi exceſſum. ſi vero ille q impedit͛ nõ habet licite: tunc alias
qui nihil ĩ poſſeſſionẽ illiꝰ immittit ſ; in ſuo vel publico facit põt
impedire tale lucrũ impune vt. l. ij. §. idem ait. j. ne quid in loco
publi. intellige qđ dixi in publico niſi ante factũ ꝓhibeatur. nã
ne in publico fiat circũſcripto omni particulari intereſſe qlibet
põt ꝓhibere denũciando nouũ opus: vt. j. ne qd in loco publ. l.
ij. §. ſi qs nemine. Et ſic poſſum mihi cõſulere per noui operis
nunciationẽ. ſ. ante factum. ſed interdum nõ poſſum ꝓponere
poſt factũ propter equale delictũ: vt dicto. §. idem ait. ❡ † His 5
ꝑmiſſis quero ꝑmo quãdo liceat in flumine facere molendinũ.
Reſpond. ſi flumẽ eſt propriũ ſemper licet dũmodo in alienum
quis non immittat licet etiã facere arcẽ ⁊ circũcirca tranſmitte-
re flumen: q͛ de ſuo poteſt quis facere qđ vult: vt dicta. l. ꝓculꝰ.
❡ Sed pone qđ iſtud flumen eſt cõmune. Reſpõ. qlibet cõſor-
tẽ poteſt facere quod vult de dimidia parte aque. j. cõi diui. l. ar
borũ. ⁊ ſic poteſt ramificari ductus aq̃ ad neceſſitates vltro ci-
troq; colentiũ ſi ſufficit ambobus. ar. j. de aqua quoti. l. hoc iu-
re. §. aqua. cũ. §. ſequen. Si vero flumen eſt publicũ nemini l; con
ſtruendo aliquid in publico ius publicũ occupare niſi hoc ha-
beat ex priuilegio principis: vt no. Iac. bu. C. de ſer. l. ſi manife-
ſte. vel ex cõſuetudine pr̃ie vel ex lege municipali vel ex natura
loci: q͛ forte locꝰ eſt baſſus vñ aqua ſic rapido curſu fluit qđ ni
ſi facerẽ aliquẽ apparatũ deſtrueret agrũ meum. nã ſi talẽ appa
ratum faciendo iniuriã aque repello ⁊ vtilitatẽ meam ꝓcuro ⁊
nemini noceo naturalis ratio permittit mihi hoc facere in quo
nullius iniuria ⁊ mea ſalus ꝓcuratur. Verius puto qđ illa eſt
cauſa impetrandi a ſuperiore: ſed nõ cã faciendi ꝓpria authori
tate cauſe enim cognitio nõ ꝑtinet ad priuatas ꝑſonas ſed ad
eas que habẽt authoritatẽ. ⁊ predicta ꝓbant͛. j. de aqua plu. ar-
cen. l. ꝑncipis. ⁊. l. j. §. ꝑmittitur de aqua quoti. ⁊ eſti. l. hoc iure.
§. i. ⁊ ibi glo. qđ vi aut clã. l. ꝓhibere. §. plane. ❡ Et not. quod in
priuilegio ꝑncipis eſt neceſſe dicere ꝙ nõ obſtãtibꝰ ꝯtrarijs legibꝰ
ſcđm gl. Ego dico qđ eo ipſo qđ princeps vocat ipſum priuile-
giũ ⁊ bullat͛ bulla priuilegiorum nõ eſt neceſſaria alia clauſula: q͛
ſatis apparet ipſo facto ꝙ tũc ꝑnceps vult infringere ius cõe:
vt. l. quidã conſulebãt. j. de re iudi. in legibus aũt neceſſaria non
eſt clauſula nõ obſtãtiũ. vt in. c. j. extra de conſti. lib. vj. Item li-
cite facio ſi nihil immitto in publico ſed ſolum in ripa que mea
eſt propter prediũ vicinũ qđ iuxta ripã habeo. nam poſſum ri-
pam excidere ⁊ facere ductũ aque videlicet ad molẽdinum me
um per poſſeſſiones meas ſi flumen non eſt nauigabile vel non
impeditur nauigatio alterius fluminis. nã aqua eſt cõis de iure
gentium. ⁊ ideo conceditur occupanti niſi ius ciuile prohibeat
ſed in hoc caſu nõ ꝓhibet ius ciuile. ergo ſtamus iuri naturali
id eſt gentium: vt dicta. l. quominus. Caue tamen q͛ ſi intra ri-
pam ⁊ predium meum eſt via publica: tunc ego non poſſe; viã
amputare ⁊ facere ibi foueã aque: vt. j. ne quid in loco publico.
l. ij. §. ait pretor. ❡ Secundo q̃ro nunqd poſſit preſcribere ius
habendi molendinũ in flumine publico, ⁊ videt͛ qđ non. quia iu
ra publica omnium populorũ nõ poſſunt preſcribi. j. de vſuca.
l. fin. ſed illud eſt verum longo tempore. ſed ſi non extat memo-
ria loco priuilegij habet͛. j. de aqua quoti. l. hoc iure. §. ductꝰ aq̃.
imo. xxx. anni ſufficiunt ſcđm Ioannẽ. vt inſti. eo. §. j. in verbo
b omnibus. ❡ Tertio quero an poſſunt pſcribere.[b] quod nullꝰ
poſſit habere molendinum niſi ego ⁊ poſteri mei. Reſpondeo
ſic. j. de diuer. preſcrip. l. ſi quiſquã. ſcilicet contra certos quos
prohibui. ⁊ ibi acquieuerũt ꝓhibitioni. C. de ſerui. ⁊ aqua. l. ij. ⁊
quia iura ꝓhibitoria nõ poſſunt aliter preſcribi niſi primo pro
cedat prohibitio. ergo poſſum preſcribere hanc ſeruitutem qđ
in predijs vicinis non poſſit edificari molendinum in preiu-
dicium molendini mei. ⁊ ſic eſt ſeruitus predialis ſicut ſeruitus
altius

altius nõ tollẽdi vel nõ edificãdi.iſta tñ pſcriptio vr̃ poſſe īfrin
5 gi tpe publice neceſſitatis.ar.C.de ſerui.l.fi.in fi. ¶ †Quarto
q̄ro qs dicat̃ occupare aquã an ille q cepit edificare an ille q tm̃
edificauit quod hʒ vſum aq̄.dt Bar.qđ dr occupaſſe operis ini
tio allegat.l.ij.§.j.ne qd in lo.pu ſm vnã lec.Et ſimul inceperũt
idẽ iuris eſt in ipſis ꝙ in plauſtris obuiãtib⁹ vt ibi no.ſʒ tertiã
lec.poccupat ergo ius pri⁹ habẽdi molẽdinũ ⁊ p ɔñs habẽdi
aquã. ¶ Quinto q̄rit̃ quãto tpe perdat̃ iſtud ius poccupatio-
nis.dic vt.l.quomin⁹.de flu.in xv.q.p bar.rñ.pdit̃ tãto tẽpore
6 quãto pdunt̃ iura q̄ pdunt̃ nõ vtẽdo.j.de ſer.vr.p.l.hec aũt iu-
ra. ¶ Sexto q̄ro qđ ius ē illa poccupatio.rñ.libertas poccupã
tis ⁊ ſeruit⁹ poccupati.intẽtabo ergo ne ego occupãs negato-
riã vl' ɔfeſſoriã: ⁊ vr̃ ꝙ negatoriã:q: libertatẽ defendo.In ɔtra
riũ qđ cõfeſſoria,q: ago vt ſinas me vti hac poccupatiõe vt tibi
ſilẽtiũ imponat̃.Tuũ eñ molẽdinũ dʒ hãc ſeruitutem meo: ⁊ li
bertas mea eſt ſeruit⁹ tua.⁊ ſic agã q̄ſi cõfeſſoria.Quicqd ſit ſi-
ne ſit libertas ſiue ſeruit⁹,ɔſtructo meo molẽdino nõ durat am
pli⁹ vt.l.ſeruitutes.§.ſi ſublatũ.j de ſer.vr.pd. ¶ Septimo q̄rit̃
feci tecũ pactũ ne poſſes altiare cluſam niſi vſq3 ad clauos con-
fixos ab extremitatib⁹ vtriuſq3 ripe.mõ vn⁹ clau⁹ ablatus eſt ⁊
nõ apparet qđ erit.Rñ.ſi remanet alter obſeruabit̃ poſita linea
ita qđ tota ſit equalis ſm bar.in ſuo libello de tyberi ⁊ ſic vnũ
extremũ regula plura extrema.in arg.dubio.l.j.de reb.dub.Et
cõgrue hec dicta ſunt pp gl.q̄ dt ꝙ aqua fluminis cõcedit̃ occu
pãti. ¶ Octauo q̄rit̃ dt ſtatutũ qđ aqua non poſſit extrahi de
ſolito curſu.Quero qs dicat̃ ſolit⁹ curſus.rñ.q fuit pcedẽte eſta
te.vt.l.j.ne qd in flu.pu.nã cõſtat qđ fecit alueũ.Itẽ pxima cõ
ſuetudo dʒ inſpici.j.de adi.le.l.mella.§.j.Iđ eñ attẽdit̃ eſtas,
q: tũc naturaliter aqua currit nõ caſualiter.ar.j de ɔhẽ.emp.l.ſi
ſtulas.§.frumẽta.In ɔ̃riũ vr̃ q: vnus ann⁹ nõ faceret cõſuetu-
dinẽ.Et ſic vr̃ poſſe reduci ad veterẽ curſum q̄ſi nature ſue red
dat̃.ar.j.de pac.l.ſi vn⁹.§.ꝙ in ſpẽ dotis.nõ ob.l.mella.§ j.q: ibi
loquit̃ in teſtõre q põt cõſuetudinẽ mutare vnico actu ⁊ ſic ibi
magis ɔſiderat̃ anim⁹ ꝙ̃ factũ.Sol.vr̃ dicẽdũ qđ eoipſo qđ fir-
manit alueũ ſi ad nullũ locũ diuertat̃ fiat ɔ̃ ſtatutũ:q: diuertẽ-
do aliud flumẽ facit ar.j.de aqua quot.⁊ eſti.l.hoc iure.§.ſi aq̄.
7 ¶ †Nono q̄rit̃ an ripa mea tu poſſis appodiare cluſam tuã.⁊
vr̃ ſic.q: eſt i vſu publico.j.eo.l.riparũ.ſʒ ibi loqtur q̄ad quoſdã
vſus nõ quoad oẽs ⁊ iđ me inuito nõ potes,q: nec vſufructua-
ri⁹ q hʒ pleniorẽ vſumfru.hoc poſſet.j.de vſuf.l.vſufructuarius
nouũ cũ.ſm bar.in.l.quomin⁹.i.vij.q.Et iđ hãc cluſam ī pte in-
fixa ripe mee poſſum mea authoritate deſtruere.j.ad.l.aql.quẽ
admodũ.C.qđ cũ eo.l.ſi ſeru⁹.nõ tñ eẽt ita ſi qs vellet ibi nauẽ
ligare vt no.iſti.e.§.riparũ.l gl.ſed qd ſi piſcator.qd ergo ſi ligat
nauẽ cũ cathena vt ſuperponat molẽdinũ ſicut fit in Pado fer
rarie.Rñd.non poteſt ⁊ not.qđ vt ſepe dixi via publica non im
pedit ius coherẽtie.vt.d.l.marti⁹.⁊ no.in.d.§.riparum.ſup vbo
herent. ¶ Viſo de occupatione aq̄ videam⁹ de occupatiõe ae-
8 ris.†Et q̄ro pmo an liceat facere põtẽ ſup viã publicã ⁊ dt ſpe.
qđ nõ:q: ſolũ publicũ dʒ eſſe liberi aeris vſq3 ad celũ.Ita not.
Spe.de cã.poſ.§.nũc dicẽdũ vſ.itẽ q̄rit̃ habeo ꝙ eñ ſupra pu
blicũ ē puati iuris eẽ nõ pt.j.ď flu.l.q̄ſitũ nec ēt ſupra puatũ ſo-
lum poſſuʒ facere pontẽ vl' pcellũ vt.j.vti poſ.l.ſi duo.§.labeo.
¶ Et an ſi vẽdo vnã de domib⁹ meis videor vẽdere pontẽ q
regeſcit i alia domo mea vid i.l.ꝙ ɔclaue.ď dã ifec.p bar. ¶ Sʒ
qd ſi ɔſuetudo vel ſtatutũ pmittat fieri põtes vl' pceſſos ſupra
viã publicã.Rñ.tũc poſſet fieri lege pmittẽte vt.j.ꝙ vi aut clã.
l.phibere.§.plane ⁊ tũc ſunt duo.vn⁹ ex vna pte ſtrate.alter ex
altera pte ⁊ qlibet poterit ſe extẽdere vſq3 ad medietatẽ ſtrate
⁊ nõ vltra ſicut i alneo dixi ⁊ i aq̄ cõi ⁊ i inſula ī medio flumīe na
ta.vt inſti.e.§ iſulã.ij.rñ ¶ Sʒ qd ſi pmiſit tibi dare viã ad fun
dũ tuũ an ſupra viã poſſuʒ facere pontẽ ⁊ dico qđ ſic.ſi tibi nõ
nocet ⁊ mihi pdeſt,in hoc iure.§.ſi j.de aq̄ q̊ti.q: ſolũ nõ eſt tuũ
ſʒ meũ.⁊ ſi ſupra meũ edifico tibi nõ officio ambulabiſ ergo ſub
t⁹ põtẽ ⁊ ſatis eſt tibi q: non teneor in plus ⁊ hoc vidi de facto
florẽtie. ¶ Dicto ď occupatiõe aqua ⁊ aeris videam⁹ ď quadã
9 alia occupatiõe.i.theſauri.vtx p viſuʒ occupet̃.[a] an vero ſit ne
ceſſari⁹ tact⁹ ⁊ gl inſtit.eo.§.lapilli.dicit qđ viſu dñiũ queritur:
vnde non eſt neceſſari⁹ tactus vel amotio de loco.ſed ibi dicit
Dy.ꝙ nõ intelligitur inueniſſe qui nõ apprehẽdit.vt.C.de fide
inſt.l.ſi Abarſacorum.⁊ facit qđ idẽ Cy.not.C.de acq.poſ.l.lʒ.
¶ Et faciunt hec ad.q.ſtatuto cauetur qđ quicunq3 fuerit in
uentus cuʒ cultello ſoluat.x.quidã viſus eſt cum cultello nũqd
ſoluet.x.certe nõ q: nõ eſt inuentus lʒ ſit viſus ſm Ja.de are.⁊
Cy.Idem ſi dicit ſtatutũ qđ oñe inuente cum perlis ſoluant.x.
nam ſi ſunt viſe per officialem ſed nõ apprehenſe non tenentur
qđ no. ¶ Cuius autẽ ſit theſaurus dic vt.§.theſauros.Et adđ
qđ ſi inuenitur in loco qui locus in nullius bonis ſit,totus ſit,
inuentoris ſm Cy.in addi. Bal.

Additio Baldi.

Itẽ lapilli. In fi.gl.qual'r ibi formet̃ libel
l⁹ ⁊ qd ſit tenẽdũ de.q.ſab.pil.
de molẽdino vide ī Spec.de cau.poſ.§.q: vo.i.iij.col.
Et fuit q̄ſtio de molẽdino diſpẽ.p Mar.ſyl.⁊ verũ ē qđ in pua-
to põt qs facere qđ nocet vicino.ſʒ nõ ī publico ⁊ ſicut non põt
nocere puate pſone ita multomin⁹ publice vtilitati q̄ ex nauiga
tiõe vl' alia cã habet̃.Et idẽ ē in q̄cũq3 edificio qđ publicã vti-
litatẽ īpedit vl' decorẽ.nã deſtrui dʒ nec currit pſcriptio vt C.ď
op.pub.l.pſcriptio.q̄.l.facit ɔ̃ occupãtes foſſata vel vias vl' car
bonarias cõis ſm Odof. ¶ Itẽ de edificio p qđ ſeq poſſet emu
latio,vel incẽdiũ vel ſeditio ī ciuitate:nã ɔburendũ ⁊ deſtruen-
dũ ē eo.ti.edificia ⁊ facit in ar.ꝙ tpe guerre poſſint cõburi ſege
tes ad hoc vt gualdana careat victu.Itẽ dom⁹ ⁊ loca q̄ nõ pñt
defendi ſicut fit quotidie Itẽ facit ad ɔbuſtionẽ bictonij.⁊ adđ.
C.de edifi.pua.p puincias.⁊ qđ ibi no.⁊ de fundis limito.q̄cun
que caſtrorũ ⁊ no.in.l.j.ꝙ cuiuſq3 vni.Itẽ deſtrui dʒ edificiũ ſu
pra altitudinẽ ſtatutã factũ.C.de edi.pri.l.j ¶ Itẽ factũ ɔ̃ mo-
rẽ ciuitatis.e.ti.meniana.⁊ dʒ illũ ſpatiũ eẽ liberũ vſq3 ad celũ vt
ibi dt p hoc pt3 pcella nõ poſſe fieri ſupra locũ publicũ.Itẽ ſi ſit
factũ ī palatio cõis vbi ñ lʒ niſi officiali habitare.C.ď ope pub.
quicunq3 locus.Itẽ factum in eccleſia.eo.tit.baſilicam. Bald.

1 ☞ Ripa que eſt cũ predio qđ venditur,an videatur vendi.
2 Sepes an debeant menſurari.

1 Riparũ. Nõ eſt dubiũ † qđ ſi vẽdo pdiũ qđ ripa
q̄ eſt cũ eo vr̃ vẽdi. ¶ Sʒ pone qđ vẽdi
di pdiũ qđ dixi.x.iugeruʒ nunqd dʒ mẽſurari ripa do.
Robert⁹ de bobio dterminat qđ ſic p.l.id qđ.j.de p.⁊ cõ.rei vẽ.
⁊ de act.emp.l.fundi nihil ſʒ Ricar.malũ Cy.i addi.Sʒ Bar.
loqtur al'r in forma q̄ ſequit̃ ad literã. ¶ Querit̃ cũ ager vendit̃
an ripe ⁊ loca q̄ ripe cedunt veniũt menſurãde qđ non videt̃ de
ɔhẽ.emp.l.littora.In ɔ̃riũ vr̃ qđ ſic.j.de fun.inſtru.l.pdia.§.ita
legatũ ⁊ ibi no.p hoc facit:q:.d.l.littora.loquit̃ in littorib⁹ ma-
ris q̄ cõia ſunt.Ripe aũt fluminis ſunt eoruʒ q ppe ripã pdia
poſſidẽt.vt hic rñdet ipſe ꝙ predicta nõ veniunt mẽſurãda niſi
ſit dictum ſicut dicim⁹ in limitib⁹ fundi qui coherent vijs pu-
blicis vt.d.l.id qđ.§.j.Ratio aũt eſt ſʒ eũ q: predicta non ven
duntur ſʒ magis rei vendite accedũt qđ apparet q: per ſe vẽdi
nõ poſſent cũ eñ riparũ vſus ſit cõis de iure gẽtiũ apparet qđ
pprietas ſola p ſe eſſet inutilis cũ ſemp duret in vſuʒ alteri⁹.j. a
de vſuf.l.iij.§.ne tñ iđ p ſe nõ cẽſent̃ ſʒ alteri cedũt.Et hoc vult
ſm eũ dicere tex.i.d.l.id qđ.§ j.qđ dicit eſſe no.ſed tu meliorib⁹
rationib⁹ vtere,vt dixi in ſumma rubrice.⁊ dictũ do.Ri.ſalua
in ripis proprijs proprietate ⁊ vſu.non in ripis publici flumi-
nis cum eñ ripe priuate vendant̃,ergo ⁊ menſurant̃:ſi tñ tales
ripe ad aliquẽ vſuʒ ſint(que eñ nulli vſui ſeruiũt non debẽt ap-
2 propriari)q: nullius ad aliquid nulla eſt pportio.† Sʒ an de-
beant mẽſurari ſepes.i.terra illa vbi ſunt ſepes,dic ꝙ ſic,p di-
ctã rõnẽ q: venit in venditiõe ſʒ ſi qd de foſſatis q̄ ſunt extra ſe
pes.i.iuxta ſepẽ ⁊ viã publicã dic ꝙ nõ menſurant̃,lʒ deſeruiãt
fundo.ſecus ſi ſit intra fundum.⁊ ita loquit̃.d.l.pdia.§.ita.ſm
Bart.dicte aũt foſſe exteriores ſunt eorũ quorũ pdijs herent.
nec eñ pñt dici vie,q: p eas nemo vadit,vt.l.ij.§.ptor ait.j.ne
qd in lo.pub.Putat tñ ꝙ vſus ſit public⁹ ſicut via.bñ qlibet
põt aĩalia ſua ibi ab bibendum ducere de illo torrẽte.Hec not.
q: quotidiana ſunt.Sʒ pone,dt ſtatutũ ſi qs vulnerauerit ali-
quẽ in re ſua amputet̃ ſibi man⁹.nũqd vulnerat⁹ in dicta foſſa
dicat̃ vulnerat⁹ in re ſua,⁊ vr̃ ꝙ ſic rõne pprietatis. ¶ In ɔ̃riũ
q: nõ eſt plene ſua qđ ē veri⁹,q: talis foſſa p ſe ñ cẽſet̃ cũ p ſe vẽ
dicari vel p ſe vẽdi nõ poſſit acceſſiões eñ ɔcrete nõ pñt a ſub
iectis pprijs ſeparari.C.de ær.⁊ cẽſi.l.queãd. ¶ Sʒ pone ſtatu
to cauet̃ ꝙ offendẽs aliquẽ in via q̄ vadit ad talẽ locũ puniat̃ ī
pena dupli.an includat̃ offenſio facta in dicta foſſa.pʒ ex pdi-
ctis ꝙ nõ,q: nõ eſt via.⁊ ſi maleficiũ fit ibi nõ dʒ dici factũ ī via
ſʒ noĩari ſub ppria appellatione ſui ſit⁹. ¶ In tex.ibi,ſʒ pprie
tas opponit̃ cõtra ipſum tex.qđ illa pprietas ſit inutilis,hoc
fit cũ carũ riparũ ſit vſus public⁹,ergo ⁊ pprietas carũ inutilis.
nã.l.dt ꝙ ſi qs hʒ ppetuũ vſumfructũ in aliq̄ re ꝙ pprietas eſt
inutilis.vt.j.de vſufr.l.iij.lʒ cũ hic ſi ppetu⁹ vſus publicus,er-
go ⁊c.Sol.hic loquit̃ de certo vſu.ſ.ſiccandi retia ⁊ applicandi
⁊c.tñ ſi ibi ſunt arbores fructifere nõ eſt inutilis,q: fructus p-
prietarij ſunt ſm Jac.de ra.⁊ Cy. Bal.

Inſtratum. Dicunt qdã ꝙ ſi qs edificat de
pecunia eccl'ie in ſolo proprio p
dit dñiũ ⁊ efficit̃ eccl'ie.⁊ ſic edificiũ rapit ſoluʒ ⁊ eſt
ſpãle fauore eccl'ie,vt no.i ſpe.ď emp.⁊ vẽ.§.tertio lo
co.ver.qd ſi cleric⁹.⁊ p Arch.xij.q.ij.apoſtolicos. ¶ Quid er-
go ſi pro parte eſt expenſum de pecunia eccl'ie pro parte de pro-
pria fabricãtis.Itẽ quid ſi ſup propriũ edificiũ qs ampli⁹ edi
ficauit de pecunia eccleſie ⁊ locũ forte paruũ reduxit in arcem
ſicut faciunt prelati nepotibus ſuis. Bald.

[a] ¶ Occupet. Vid. d.alex. de imo.⁊ frã. areti. in.l. ij.§. neratius.j. de acquiren. poſ.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Additio Baldi.

INtantum. Ubi edificiũ eſt cauſa dominij reſoluto edificio dñium euaneſcit.h.d.De priuilegio dic vt no.Inn.de oper.no.nunciа.cum ex iniuncto.¶ Utrũ mutato loco mutetur priuilegiũ. dic aut loquimur in priuilegio loci aut perſonarũ.Si loci mutatur.ſi pſonarũ nõ mutat.vt no.p Guil.j.ex qui.cau.ma.l.ſi qs. Uide in ſpe.iiij.parte.de ſequeſt.verſi.ſed pone.ꝛ de loca.§.nũc aliqua.verſ.cxix.¶ In tex.in tãtũ ꝛc.ſ3 qd de poſſeſſione vtru3 area remaneat in poſſeſſione dñi an edificãtis.dic vt not.gloſſ.ꝛ Cy.C.de rei ven.l.ij.¶ An fundãs eccleſiam in ſolo feudali ſit patronus ꝛ an deſinat eſſe feudo finito,dic qd ſic.nec deſinit qꝛ ratione edificij nõ ſoli.xvj.q.j.in ſacris.per Arch.ibi edificauit. vide in ſpe.de relig.do.ver.quid ſi petatur ciuitas.ibi omnino videas vtrum villa vel caſtrum ſequatur ſolum.Bal.

Uniuerſitatis. Res vniuerſorũ nõ ſunt ſingulorũ.h.d.Et ſic ĩ cã ciuili vniuerſitatis,ita qd nõ ſingulorũ ſinguli poſſunt eẽ teſtes.ꝛ ſi ẽ qd int vniuerſitatẽ de iuriſdictiõe ſinguli de vniuerſitatibꝰ poterũt teſtificari.[a] ſ3 ſi ẽ vniuerſitatis ita qd ẽt ſingulorũ vt in vſu nemoris tũc nõ poſſunt teſtificari.qꝛ ppria cã vr eſſe ſm Odo.mar.ſy.Guil.ꝛ Cy.addit Cy.qd ĩ crĩali nõ admittunt p vniuerſitate ꝫ extraneos.vt ex de accu.c.repellant ſm Cy.ĩ addi.ꝛ vid qd no.Arc.lxxxj.di.c.tãtis daniel.ꝛ.ij.q.vij.c.lator.p Arch.ꝛ vide in ſpe.de teſte.§.j.vſ.nũqd in cã.ꝛ ex de teſt.c.veniẽs.in ſi.Bal.

Uniuerſitatis. Qd vniuerſitatis eſt vnius corporis eſt,id pluriũ ſeu ſingulorum nõ eſt.h.d.bal.¶ Quis cõuocet vniuerſitatẽ.[b] no.Inn.d no.ope.nũ.cũ ex iniuncto.an ſit differentia an interdicat caſtrũ populꝰ:vel hoĩes caſtri.dicit Inn.ꝙ ſic,qꝛ pꝛĩo caſu interdictũ eſt reale.Scdo pſonale.de priuil.qd nonnullis.circa fin.ꝛ vide omnino Arch.xxiij.diſt.illud.in ſi.magne addi.¶ Ibi ideoq3 nec ſeruus.vide Inn.extra de teſt.cũ nuncius.¶ In gl.reſcripſerũt.ibi vel collegio.vbi cauſa vniuerſitatis eſt talis ꝙ ſinguli de vniuerſitate nõ ferũt ſimplicem vtilitatem vt in nemore ad vſum hoĩm ville ſm Odo.alias in crimine publico nullus eſſet teſtis de vniuerſitate.nõ ob.inſt.de teſta.§.teſtes.qꝛ ibi non ex eo h3 commodu3 ſuper quo deponit ſed ex alio.ſ.ex ſuo legato hic eſſet ex eadem re.Bald.Et vide in Spe.de teſte.§.j.ver.ſed nunquid in cauſa.ꝛ ver.nunquid ergo ſecus.in ſi.Bal.

Additio.§.ſacre res vacantis. Bald.

Sacre res. Uide Inn.de reſti.ſpo.olim.ſuper vſ.dominium. Bal.

Cenotaphium. No.leges poetarũ authoritatibus anteferri. Bald.

SEd diui fratres. Qd eſt in prima diſpoſitione ad pficiendũ nõ tñ dꝛ eſſe perfectũ.j.de act.emp.l.fundi.§.itẽ qd inſule.ꝛ hoc verũ vbi facti eſſentia requirit: ſecus vbi ſolius animi cõſiliũ cogitat.de le.j.l.cetera.§.fina.

Additio lecture vacantis in.l.ſanctum. Bald.

SAnctũ eſt. Ibi ferre ſolebãt.arg.p incedentibus in habitu ꝛ tõſura qd clerici pſumantur.vide Arch.xcvj.di.eccleſie.Ibi in municipijs.argu.ꝙ proditor caſtri velut proditor patrie incidit in legẽ iuliam maieſtatis.ſic.C.de abo.l.ij.Bald.

☞ Princeps poteſt donare quod publicum eſt.

SAcra.§.Sciẽdum. ¶†No.ex iſto §.ꝙ prĩceps poteſt donare qd publicum.eſt ſecundum Cy.

Muros. Hic dr Guil.qd q violat muros punit ex ordinẽ.Fallit ĩ muris rome.vbi punit capite.j.ne qs in loco ſa.l.pe.j.e.l.ſi.ſm Guil. Additio Baldi.

SAcra. In.§.illd notãdum ibi euocare.no.vbi reus per accidens ſortit priuilegiũ illo ceſſante accuſatus priuilegiũ non retinet.dic vt not.Guil.quib.ex cau.ma.l.ſi quid ſtipulatus.

1 ☞ Romulus,an fuerit fratricida.

2 Deprehenſus in crimine ſeditionis an poſſit puniri ſtatim abſque ordine iudiciario.

3 Pena apponentium ſcalas ad feneſtras.

SI quis. Nota cõtra fures q intrãt domos alienas aliũde quam p oſtium.Cy.ꝛ idem Inn.extra de renũcia.c.niſi cũ pridẽ.in gl.quale eſt.¶ Pone duo ſunt domini in eodẽ caſtello an vnus poterit punire aliu3,dico ꝙ nõ nec obſtat hec.l.qꝛ hic nõ erant ambo dñi,ſed ſolus romulus erat rex.vel forte qꝛ maior natu ſm Guil.nec eñ poſſunt eſſe ſimul duo reges romanorũ. Ratio qꝛ dominatio non debet habere tot capita.eſſet eñ mõſtrum quod in vno corpore eſſent duo capita.ꝛ facit de of.preſec.preto.l.j.Alij.dicũt ꝙ poſſunt eẽ ſimul duo reges.j.de iure pa.l.diui fratres.cũ ſimilibꝰ.Et add qd no.Bar.in.l.vlt.j.vti

1 poſſide.† S3 cum romulꝰ[c] fuerit fratricida quomõ fuit rex:

c Reſpõdeo qꝛ nõ puato gladio ſ3 publico eũ iteruenit ppter ſeditionẽ.imo iuſtitia ĩteremit ipſu3 nõ frater vt.j.de ritu nup.l.palã.§.ſi.vbi dr qd factũ aliquẽ cõdẽnat.et alibi dicitur.Delictum tuum punit te:nõ ego.vt no.j.de pbatio.l.cũ pbatio.ppterea etiã criminoſus põt eſſe rex tã ex ſucceſſione.vt.j.famiercíſcũ.l.is cõſequẽter.§.j.qua3 populi electione.vt.j.de officio

2 pret.l.barbariꝰ philippus.¶† Ite3 no.ꝙ in crimine ſeditiõis deprehẽſus põt puniri ſtati3 abſq3 ordine iudiciario qꝛ hic ſtatim Remꝰ fuit mactatꝰ.facit.j.de iniuſto teſtamen.l.ſi qs exheredato.§.hi aũt omnes.ver.niſi forte.C.de ſeruis fugitiuis.

3 l.ſi fugitiui ſerui.¶† S3 hic querit q̃ pena eſt ſi qs apponat ſcalas ad muros vel ad feneſtras alicuius.Rñdeo ſi hoc facit cã violãde caſtitatis ẽ pena mortis.vt.C.de epiſco.ꝛ cler.l.ſi qs non dicam rapere.ſecus ſi mulier nõ ſit caſta ſed meretrix.vt.j.de furtis.l.verũ.tũc tamẽ punit extra ordinẽ crimine iniuriarũ vt.j.d iniurijs.l.lex cornelia.in prin.hoc vero crimẽ regulariter eſt extraordinariũ.Et id pena arbitraria puniẽdũ.j.de priua.deli.l.ſi.C.de iniurijs.l.fina.poſſet eſſe adeo atrox hec iniuria vt ẽt mors veniret.imponenda.arg.C.ad legẽ iuliã de vi.l.qm̃ multa.iſtã arbitriũ datũ a lege in maleficijs ẽt ad mortẽ ſe extẽ

d dit.[d] ſi ſit factũ nimis graue.vt no.iſti.de iniurijs.§.pena.ꝛ ad de qd dixi.ꝫ.eo.l.ſacra.§.muros. Bal. Additio Bal.

SI quis violauerit. Ibi occiſus.argu.ꝙ vnꝰ frater poſſit aliũ fratrẽ ſtatꝰ ꝛ dñij cõis pditorẽ punire. Bal.¶ Illi voluerit.no.pditorẽ pprie ex ſolo conſilio puniendũ.[e] ¶ No.qd delicta inter cõiũctos puniunt hoc in atrocibꝰ ſecꝰ in leuibꝰ.in.§.delinquũt.l.reſpiciẽdũ.d penis.ſ3 Dy.Frã.Ac.diſputauit qſtionẽ d tribꝰ militibꝰ habẽtibꝰ caſtrũ ꝛ vnꝰ vẽdidit partẽ ſuã Burgẽſi q poſt ea quoddã delictũ ꝯmiſit ex quo illi duo milites volũt pcedere ꝫ eũ an poſſint ꝛ ſentit qd nõ.ſi dñs feudi nõ ꝯſentit qꝛ par ĩ parẽ nõ h3 imperiũ.Si aũt vẽditio fuit nõ ſolẽnis tũc ſic:qꝛ tũc burgenſis nõ ẽ collegij militis in iuriſdictiõe caſtri ſm eum. Bal.

¶ De ſenatoribus. Rubrica.

1 ☞ Maſculi in regno debent ſuccedere non femine.

2 Femina vbi non ſuccedit nec eius filij.

3 Filia regis francie quare non ſuccedat in regno.

4 Mater regis an dicatur regina.

COnſulari. Dignior eſt vir quã femina.ꝛ eſt ar.ꝙ auus pfert auie in tutela ꝛ ita t3 hic gl.in aut.matri.ꝛ auie.¶ In gl.pferẽdũ ibi qd ſi nemo.intelligo ĩ caſu quo mulier põt eſſe tutrix vt ĩ.d.aut.matri et auie.p Cy.tñ d iure veteri iſtud exemplũ non eſt bonũ qꝛ femina nõ poterat eſſe tutrix ſm Mar.ſil.vt.l.qui in aliena.§.quã.ꝑ.j.de nego.geſt.d ſol.l.filie.de cur.fur.l.cuius bõis.ꝛ d tu.l.tutela.¶ Itẽ ſi maſculꝰ ꝛ femina relicti ſunt executores teſtamenti inſolidum ꝛ diſcordãt prefertur maſculi conſiliũ in dubio.¶ Itẽ facit ad materiã exemplarie ſubſtitutio.ꝙ ſubſtitutꝰ a patre preferatur ſubſtituto a matre.¶ Ite3 facit ꝙ ſi patronꝰ eccleſie deceſſit ſuperſtite filio ꝛ filia ꝛ diſcordãt ĩ preſentando ꝙ d3 pferri vox maſculi tanquam dignior.

1 ¶† Itẽ no.ar.qd maſculi potiꝰ quã femine ſuccedũt in regno.

2 ¶† Et no.ꝛ adde qd vbi nõ ſuccedit femina nõ ſuccedit filius eius,extra de re iud.c.ad apoſtolice li.vj.ĩ nouella nã omne ꝙ

3 ẽ ex radice ſequit naturã pprij genitoris.¶† Et ideo ſi filia regis frãcorũ nõ ſuccedit in regno ex rõnabili cõſuetudine francorũ nec filius eius.ſ.dñs rex anglie inclyte recordationis ĩ regno Frãcorũ nullũ ius pretẽdere potuit qꝛ ĩ cauſato nõ poteſt eſſe plus virtutis quã procedat ab influenti potẽtia cauſe,ꝛ eſt expreſſum.x.col.qui feud.da.poſ.c.j.§.hoc autem notãdum.Et ſi male ſucceſſit regibus Francorũ forte fuit propter aliam cauſam que erat in mente diuina,non propter illã que eſt clara p

4 rege Francorũ.¶† In ſi.l.no.ꝙ mr regis que non fuit vxor regis nõ dr regina ſed vxor regis bene eſt regina.¶ Alteriꝰ no.ꝙ vlpianus dicit nũꝙ relatum:ꝛ tamen ipſe refert.ſed tu dic ꝙ in generali ſermone perſona loquentis excipitur.C.de ſol.l.inquiſitio ſm gl.ꝛ Cy.¶ Ultimo no.contra ſingulares ꝛ peregrinas opi.doc.opiniõi autẽ cõmuni inhereas.j.de infam.l.athletas in prin. Bal. Additio Bald.

COnſulari. In.§.ꝯſulares.vide in Specu.de feu.§.qm̃.verſicu.xx.Dignitas deſcendit ſed non aſcẽdit.h.d.Ibi matres conſularium non dico conſulum. Bald.

Comes

a ¶ Teſtificari.j. Tu vide feli.ĩ.c.dilectꝰ.el.ij.in.j.col.in ver.in ea gl.in ſi.de ſimo.

b ¶ Uniuerſitatẽ.Uide fel.in c.j.de mai.ꝛ obe.

c ¶ Romulus.adde qd dixit lucanus.fraterno primi maduerunt ſanguine muri.

d ¶ Extendit.Adde feli.ĩ.c.ex literis.ĩ.x.colũ.circa med.ibi p ma declaratio.d cõſti.vbi no.an ꝛ quãdo in arbitrarijs penã mortis de ſimilibus imponere poſſit.

e ¶ Puniẽdum.Adde Bald.ſing.in cõſi.inc.quãꝙ.alle.ſint multa et pulchra ꝛ quis dicat pditor.vide fel.in c.j.d homi.